

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

807/0

**Vládní návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů
epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení,
poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně
insolvenčního zákona a exekučního řádu**

Zástupce předkladatele: min. spravedlnosti
Doručeno poslancům: 1. dubna 2020 v 14:26

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2020

o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZMÍRNĚNÍ DOPADŮ EPIDEMIE KORONAVIRU

Hlava I

Úvodní ustanovení

§ 1

Vymezení pojmů

(1) Nouzovým stavem se pro účely tohoto zákona rozumí nouzový stav vyhlášený v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona o bezpečnosti České republiky vládou České republiky v roce 2020 z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu nového koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky.

(2) Mimořádným opatřením při epidemii se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) krizové opatření podle § 2 písm. c) krizového zákona přijaté vládou České republiky v době nouzového stavu,
- b) mimořádné opatření vydané v roce 2020 Ministerstvem zdravotnictví na základě § 69 odst. 1 písm. b) nebo § 69 odst. 1 písm. i), § 69 odst. 2 a § 80 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně veřejného zdraví k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS CoV-2,
- c) mimořádné opatření vydané v roce 2020 krajskou hygienickou stanicí na základě § 69 odst. 1 písm. b), § 69 odst. 2, § 82 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. m) zákona o ochraně veřejného zdraví k zamezení dalšího šíření onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS CoV-2.

Hlava II

Zvláštní ustanovení o možnosti prominutí zmeškání lhůt

§ 2

Prominutí zmeškání lhůt v občanském soudním řízení

(1) Zmeškal-li účastník nebo jeho zástupce v občanském soudním řízení lhůtu k provedení úkonu z omluvitelného důvodu spočívajícího v mimořádném opatření při epidemii, které účastníkovi nebo jeho zástupci znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo úkon

učinit, promine soud zmeškání této lhůty podle § 58 občanského soudního řádu i v případech, ve kterých to zákon jinak vylučuje.

(2) O prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud, který je příslušný k projednání zmeškaného úkonu a rozhodnutí o něm, s výjimkou opravných prostředků, kde o prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud prvního stupně.

(3) Návrh na prominutí zmeškání lhůty v občanském soudním řízení z důvodu podle odstavce 1 je třeba podat do 15 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění úkonu, a je třeba s ním spojit i zmeškaný úkon. Lhůta pro podání návrhu podle věty první však neskončí dříve než 15 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(4) Zmeškal-li žalovaný lhůtu k vyjádření podle § 114b odst. 1 občanského soudního řádu z omluvitelného důvodu spočívajícího v mimořádném opatření při epidemii, které mu znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo vyjádření učinit, rozhodne soud na návrh žalovaného o prominutí zmeškání této lhůty a o zrušení rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 občanského soudního řádu. Pokud žalovaný proti rozsudku pro uznání podal i odvolání a návrhu podle věty první bylo pravomocně vyhověno, k odvolání se nepřihlíží.

§ 3

Prominutí zmeškání lhůty ve správním soudnictví

(1) Zmeškala-li osoba v řízení před soudem jednajícím a rozhodujícím ve správním soudnictví lhůtu k provedení úkonu z vážného omluvitelného důvodu spočívajícího v mimořádném opatření při epidemii, které této osobě znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo úkon učinit, promine soud zmeškání této lhůty podle § 40 odst. 5 soudního řádu správního i v případech, ve kterých to zákon jinak vylučuje. O prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud, který je příslušný k projednání zmeškaného úkonu a rozhodnutí o něm.

(2) Žádost o prominutí zmeškání lhůty v řízení před soudem jednajícím a rozhodujícím ve správním soudnictví z důvodu podle odstavce 1 je třeba podat do dvou týdnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění úkonu, a je třeba s ní spojit i zmeškaný úkon. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než dva týdny po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

§ 4

Prominutí zmeškání lhůty v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení

(1) Na žádost osoby, která v době trvání mimořádných opatření při epidemii zmeškala lhůtu stanovenou k provedení úkonů v řízení o výkonu rozhodnutí, rozhodne soud o prominutí zmeškání této lhůty, pokud k němu došlo v důsledku omezení plynoucích z mimořádných opatření při epidemii, která této osobě znemožňovala nebo podstatně ztěžovala úkon učinit.

(2) Týká-li se žádost prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání proti usnesení o příklepu ve výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí a postižením obchodního závodu, v němž dochází k prodeji závodu, případně ve výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv, odstavec 1 se nepoužije, přešlo-li na vydražitele vlastnické právo; k žádosti o prominutí zmeškání lhůty se v takovém případě nepřihlíží.

(3) Žádost o prominutí zmeškání lhůty v řízení o výkonu rozhodnutí je třeba podat do 7 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení

znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění úkonu, a je třeba s ní spojit i zmeškaný úkon. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než 7 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(4) O prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud příslušný k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí. Proti rozhodnutí soudu není odvolání přípustné.

(5) Rozhodnutí, kterým soud žádosti o prominutí zmeškání lhůty vyhoví, se doručuje osobě podle odstavce 1 a účastníkům řízení. Rozhodnutí, kterým soud žádost o prominutí zmeškání lhůty zamítne, se doručuje pouze osobě podle odstavce 1.

(6) V řízení o výkonu rozhodnutí lze podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí z důvodů podle § 268 odst. 1 písm. a), b) a h) občanského soudního řádu, i pokud výkon rozhodnutí byl skončen provedením během účinnosti mimořádného opatření. Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí může účastník nebo jeho zástupce podat tehdy, pokud ho nemohl podat během účinnosti mimořádného opatření dříve, než byl výkon rozhodnutí proveden, z omluvitelného důvodu, který spočívá v omezení plynoucím z mimořádného opatření proti epidemii, které účastníkovi nebo jeho zástupci znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo návrh podat.

(7) V exekučním řízení se odstavce 1 až 6 použijí obdobně. Úkony soudu podle odstavců 1 až 5 provádí soudní exekutor; o žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podání opravného prostředku rozhoduje exekuční soud, týká-li se žádost o prominutí lhůty k podání opravného prostředku proti rozhodnutí soudu, nebo v ostatních případech soudní exekutor. V případech zvláštního zřetele hodných se § 57 exekučního řádu nepoužije.

(8) Zmeškal-li povinný v exekučním řízení lhůtu ke splnění vymáhaného nároku podle § 46 odst. 6 exekučního řádu z omluvitelného důvodu, který spočívá v omezení plynoucím z mimořádného opatření při epidemii, které účastníkovi nebo jeho zástupci znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo úkon učinit, a splní-li ve lhůtě 15 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující splnění vymáhaného nároku podle § 46 odst. 6 exekučního řádu, vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, vydá soudní exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, v němž zohlední i případné náklady exekuce a náklady oprávněného, které vznikly při provádění exekuce nad rámec nákladů exekuce podle § 46 odst. 6 exekučního řádu. Uhrazením případných nákladů exekuce a nákladů oprávněného, které vznikly při provádění exekuce nad rámec nákladů exekuce podle § 46 odst. 6 exekučního řádu, v přiměřené lhůtě určené v příkazu k úhradě nákladů exekuce soudním exekutorem, bude exekuce provedena; nebylo-li uloženo uhrazení takových nákladů exekuce nebo nákladů oprávněného, bude provedena právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce. Jinak exekutor pokračuje v provádění exekuce.

§ 5

Prominutí zmeškání lhůty v insolvenčním řízení

(1) Na žádost osoby, která v době trvání mimořádných opatření při epidemii zmeškala lhůtu stanovenou k provedení úkonů v insolvenčním řízení, rozhodne insolvenční soud o prominutí zmeškání této lhůty, pokud k němu došlo v důsledku omezení plynoucích z mimořádných opatření při epidemii, která této osobě znemožňovala nebo podstatně ztěžovala úkon učinit. To neplatí, bylo-li o věci, které se zmeškaný úkon týká, již rozhodnuto, nebo

jsou-li zmeškaným úkonem odvolání či námitky, nabylo-li již rozhodnutí, proti kterému směřují, právní moci; k takové žádosti o prominutí zmeškání lhůty se nepřihlíží.

(2) Žádost o prominutí zmeškání lhůty v insolvenčním řízení je třeba podat do 7 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění úkonu, a je třeba s ní spojit i zmeškaný úkon. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než 7 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(3) O prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud, který je příslušný k projednání zmeškaného úkonu a rozhodnutí o něm, s výjimkou opravných prostředků, kde o prominutí zmeškání lhůty rozhoduje soud prvního stupně. Jde-li však o odvolání podle § 93 insolvenčního zákona, rozhoduje o prominutí zmeškání lhůty k jeho podání odvolací soud.

(4) Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o žádosti o prominutí zmeškání lhůty není odvolání přípustné. Rozhodnutí, kterým insolvenční soud žádosti vyhověl, se doručuje pouze zveřejněním v insolvenčním rejstříku. Rozhodnutí, kterým soud žádost zamítne, se doručuje zveřejněním v insolvenčním rejstříku a zvláště pouze osobě podle odstavce 1.

§ 6

Prominutí zmeškání lhůty v řízení podle zákona o Ústavním soudu

(1) V řízení podle zákona o Ústavním soudu nelze odmítnout návrh jen proto, že byl podán po uplynutí lhůty stanovené k jeho podání uvedeným zákonem, jestliže jej navrhovatel podal opožděně v důsledku omezení plynoucích z mimořádných opatření při epidemii, která mu znemožňovala nebo podstatně ztěžovala návrh podat.

(2) Návrh je třeba podat do 15 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující podání návrhu, a je třeba s ním spojit i odůvodněnou žádost o prominutí zmeškání lhůty. Lhůta podle věty první však neskončí dříve než 15 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

§ 7

Navrácení lhůty v trestním řízení

(1) Nejde-li o orgán činný v trestním řízení, může ten, kdo v době trvání mimořádných opatření při epidemii zmeškal lhůtu k provedení úkonu stanovenou zákony upravujícími trestní řízení nebo na jejich základě, požádat o její navrácení. Navrácení povolí orgán činný v trestním řízení, vůči kterému měl být úkon učiněn nebo který je příslušný rozhodovat o opravném prostředku, pokud byla lhůta zmeškána v důsledku omezení plynoucích z mimořádných opatření při epidemii, která znemožňovala nebo podstatně ztěžovala této osobě úkon provést. Za podmínek uvedených ve větě druhé lze navrátit i lhůtu k podání dovolání. Ustanovení § 61 trestního řádu tím není dotčeno.

(2) O navrácení lhůty je třeba požádat do tří dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující provedení úkonu. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než tři dny po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(3) Nebyl-li dosud úkon učiněn, je třeba jej učinit spolu s žádostí podle odstavce 1.

§ 8

Prominutí zmeškání lhůty v řízení o uspokojení majetkového nároku podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení

(1) Ministerstvo spravedlnosti usnesením promine lhůtu stanovenou v § 8 odst. 1 a 4 zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 178/2018 Sb., byla-li lhůta zmeškána v době trvání mimořádných opatření při epidemii v důsledku omezení z těchto opatření plynoucích, která oprávněné osobě znemožňovala nebo podstatně ztěžovala učinění podání podle § 8 odst. 1 nebo 4 zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení (dále jen „podání podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí“).

(2) O prominutí zmeškání lhůty je třeba požádat do 15 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující učinění podání podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než 15 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(3) Nebylo-li dosud podání podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí učiněno, je třeba jej učinit spolu s žádostí o prominutí zmeškání lhůty, jinak se jí Ministerstvo spravedlnosti nezabývá.

(4) Bylo-li zmeškání lhůty prominuto, právo na uspokojení majetkového nároku ze zvláštního účtu uplynutím lhůty podle § 8 odst. 1 a 4 zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení nezaniklo.

§ 9

Prominutí zmeškání lhůty v řízení o žádosti o peněžitou pomoc podle zákona o obětech

(1) Ministerstvo spravedlnosti usnesením promine lhůtu stanovenou v § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, byla-li lhůta zmeškána v době trvání mimořádných opatření při epidemii v důsledku omezení z těchto opatření plynoucích, která oběti znemožňovala nebo podstatně ztěžovala podání žádosti o peněžitou pomoc podle zákona o obětech trestných činů.

(2) O prominutí zmeškání lhůty je třeba požádat do 15 dnů od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, z něhož plynulo omezení znemožňující nebo podstatně ztěžující podání žádosti o peněžitou pomoc podle zákona o obětech trestných činů. Lhůta pro podání žádosti podle věty první však neskončí dříve než 15 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu.

(3) Nebyla-li dosud žádost o peněžitou pomoc podle zákona o obětech trestných činů podána, je třeba ji podat spolu s žádostí o prominutí zmeškání lhůty, jinak se Ministerstvo spravedlnosti žádostí o prominutí zmeškání lhůty nezabývá.

(4) Bylo-li zmeškání lhůty prominuto, právo na peněžitou pomoc uplynutím lhůty podle § 30 odst. 2 zákona o obětech trestných činů nezaniklo.

§ 10

Společné ustanovení o odůvodnění rozhodnutí

Rozhodnutí, kterým bylo prominuto zmeškání lhůty nebo kterým bylo povoleno její navrácení z důvodů uvedených v § 2 až 5 a § 7 až 9, nemusí být odůvodněno.

Hlava III

Zvláštní opatření ve vztahu k insolvenčnímu právu

§ 11

Zvláštní opatření ve vztahu ke zvláštnímu způsobu doručení v insolvenčním řízení

Neurčí-li insolvenční soud nebo nestanoví-li insolvenční zákon odchylně od § 75 odst. 2 insolvenčního zákona jinak, doručuje se písemnost v insolvenčním řízení zvláště pouze dlužníku, osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje, a osobám, které mají v insolvenčním řízení něco vykonat; § 75 odst. 2 insolvenčního zákona se nepoužije. Věta první se použije v době ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do uplynutí 12 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii.

§ 12

Zvláštní opatření ve vztahu k povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh

(1) Ustanovení § 98 odst. 1 věta první insolvenčního zákona se nepoužije v době ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do uplynutí 6 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii. To neplatí, pokud úpadek nastal již před přijetím mimořádného opatření při epidemii, nebo pokud úpadek nebyl převážně způsoben v důsledku okolnosti související s mimořádným opatřením při epidemii, která by dlužníku znemožňovala nebo podstatně ztěžovala plnit své peněžité závazky.

(2) Bez ohledu na dobu trvání mimořádného opatření při epidemii zanikne opatření podle odstavce 1 nejpozději 31. prosince 2020.

§ 13

Zvláštní opatření ve vztahu k insolvenčním návrhům podávaným věřiteli

(1) K insolvenčnímu návrhu, který v době ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 31. srpna 2020 podal věřitel, se nepřihlíží.

(2) Věřitele, který v době uvedené v odstavci 1 insolvenční návrh podal, insolvenční soud vyrozumí o tom, že se k jeho návrhu nepřihlíží usnesením, proti němuž nejsou přípustné opravné prostředky.

(3) Toto ustanovení nebrání věřiteli v tom, aby po 31. srpnu 2020 podal nový insolvenční návrh.

§ 14

Zvláštní opatření ve vztahu k plnění splátkového kalendáře

(1) V oddlužení plněním splátkového kalendáře v insolvenčním řízení, které bylo zahájeno a v němž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka do 31. května 2019, se v případě rozhodnutí podle § 407 odst. 3 insolvenčního zákona, bylo-li toto rozhodnutí vydáno v období ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do uplynutí 12 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, nepoužije § 398 odst. 4 insolvenčního

zákonu. Dlužníkovým návrhem není insolvenční soud vázán. Rozhodnutí podle věty první se doručuje zvláště pouze dlužníkovi a odvolání proti němu není přípustné.

(2) V oddlužení plněním splátkového kalendáře v insolvenčním řízení zahájeném do 30. června 2017 lze rozhodnutí podle § 407 odst. 3 insolvenčního zákona vydat i bez svolání schůze věřitelů a doporučení věřitelů k žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek.

(3) V insolvenčních řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka do 31. května 2019, insolvenční soud nezruší schválené oddlužení podle § 418 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona, pokud by nesplnění podstatné části splátkového kalendáře bylo převážně způsobeno v důsledku okolností související s mimořádným opatřením při epidemii.

§ 15

Zvláštní opatření ve vztahu k podmínkám osvobození dlužníka od placení pohledávek

(1) V oddlužení plněním splátkového kalendáře může v době ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona na návrh dlužníka insolvenční soud přiznat dlužníkovi osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém dosud nebyly uspokojeny, i tehdy, je-li hodnota plnění, které při splnění oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, nižší než 30 % jejich pohledávek, nebo nižší než 50 % jejich pohledávek v případě, že soud rozhodoval podle § 398 odst. 4 nebo podle § 407 odst. 3 insolvenčního zákona, nebo nižší než hodnota plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli.

(2) Odstavec 1 platí za předpokladu, že dlužník prokáže, že této hodnoty plnění nebylo dosaženo v důsledku okolností, které nezavinil. Má se za to, že dlužník nezavinil okolnosti, ke kterým došlo v důsledku omezení plynoucího z mimořádného opatření při epidemii, případně jiného opatření přijatého Českou republikou v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2, a které znemožňovaly nebo podstatně ztěžovaly plnění povinností podle schváleného způsobu oddlužení.

(3) Ustanovení § 415 věta první a druhá insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. května 2019 se nepoužije.

§ 16

Zvláštní opatření ve vztahu k plnění reorganizačního plánu

(1) V insolvenčním řízení, ve kterém byl ke 12. březnu 2020 pravomocně schválen reorganizační plán, který nebyl ještě zcela splněn, je dlužník oprávněn v době, po kterou trvají účinky opatření podle § 12, navrhnout insolvenčnímu soudu, aby rozhodl, že dlužník je oprávněn dočasně přerušit plnění reorganizačního plánu, a to nejdéle do konce doby, po kterou trvají účinky opatření podle § 12. O tomto návrhu insolvenční soud rozhodne po vyjádření insolvenčního správce a věřitelského výboru. Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

(2) Po dobu, na kterou se vztahuje rozhodnutí podle odstavce 1, nelze rozhodnout o přeměně reorganizace v konkurs podle § 363 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona. Dlužníkova povinnost plnit jiné závazky než závazky vyplývající ze schváleného reorganizačního plánu není rozhodnutím podle odstavce 1 dotčena.

(3) V rozhodnutí podle odstavce 1 může insolvenční soud přijmout opatření k ochraně oprávněných zájmů věřitelů, je-li to nutné.

(4) Rozhodnutí o dočasném přerušení plnění reorganizačního plánu nebo o opatření k ochraně věřitelů insolvenční soud změni nebo zruší i bez návrhu, jsou-li pro to závažné důvody.

§ 17

Zvláštní opatření ve vztahu k běhu dob rozhodných pro účely neúčinnosti právních úkonů

Doba, po kterou trvají účinky opatření podle § 12, se nezapočítává do doby, která je podle § 240 odst. 3, § 241 odst. 4 a § 242 odst. 3 insolvenčního zákona rozhodná pro to, zda dlužníkovým právním úkonům lze odporovat postupem podle § 235 a násl. insolvenčního zákona.

Hlava IV

Zvláštní opatření ve vztahu k právnickým osobám

§ 18

Práva a povinnosti podle § 19 až 22 vznikají jen v době trvání mimořádného opatření při epidemii, není-li dále stanoveno jinak.

§ 19

Zvláštní opatření ve vztahu k rozhodování orgánů právnických osob

(1) Orgán právnické osoby může rozhodovat mimo zasedání v písemné formě nebo s využitím technických prostředků i tehdy, nepřipouští-li to zakladatelské právní jednání. Další podmínky rozhodování mimo zasedání orgánu v písemné formě nebo rozhodování orgánu s využitím technických prostředků stanovené zákonem, popřípadě zakladatelským právním jednáním, nejsou dotčeny.

(2) Nestanoví-li zákon nebo zakladatelské právní jednání podmínky rozhodování podle odstavce 1, určí je v případě nejvyššího orgánu statutární orgán, v případě jiného orgánu tento orgán. Tyto podmínky musí být členům orgánu oznámeny v dostatečném předstihu před rozhodováním.

(3) Ustanovení § 652 odst. 2 zákona o obchodních korporacích se nepoužije. Na rozhodování delegátů per rollam se použijí § 652 odst. 1 a § 653 až § 655 obdobně.

§ 20

Zvláštní opatření ve vztahu ke členům voleného orgánu právnických osob

(1) Pokud uplyne funkční období člena voleného orgánu právnické osoby, prodlužuje se jeho funkční období do uplynutí 3 měsíců ode dne následujícího po dni skončení mimořádného opatření při epidemii; to platí i tehdy, uplyne-li funkční období v době 1 měsíce ode dne následujícího po dni skončení mimořádného opatření při epidemii.

(2) Nesouhlasí-li člen voleného orgánu s prodloužením funkčního období podle odstavce 1, doručí nesouhlas před uplynutím funkčního období právnické osobě. V takovém případě se funkční období člena voleného orgánu neprodlužuje.

(3) Pokud neklesne počet členů voleného orgánu právnické osoby pod polovinu, může orgán jmenovat náhradní členy do příštího zasedání orgánu, který je oprávněn členy zvolit nebo jmenovat, i tehdy, nepřipouští-li to zakladatelské právní jednání. K přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu všech stávajících členů orgánu, neurčuje-li zakladatelské právní jednání jinak.

(4) Členem voleného orgánu se pro účely tohoto zákona rozumí osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána.

§ 21

Zvláštní opatření ve vztahu k projednání řádné účetní závěrky obchodní korporace

Pokud by zákonná lhůta k projednání řádné účetní závěrky společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti nebo družstva měla uplynout dříve než 3 měsíce po skončení mimořádného opatření při epidemii, uplyne 3 měsíce po skončení tohoto opatření, nejpozději však 31. prosince 2020; ustanovení § 181 odst. 2, § 403 odst. 1 a § 638 odst. 2 zákona o obchodních korporacích se nepoužijí.

§ 22

Přechodná ustanovení

(1) Pokud uplynulo funkční období člena voleného orgánu v době mezi dnem přijetí mimořádného opatření při epidemii a dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jeho funkce se obnoví, souhlasí-li s tím a nebyl-li v době mezi dnem přijetí mimořádného opatření při epidemii a dnem nabytí účinnosti tohoto zákona za něj zvolen, jmenován nebo jinak povolán jiný člen voleného orgánu. Funkce člena voleného orgánu se obnoví dnem doručení souhlasu s obnovením funkce právnické osobě a zaniká uplynutím 3 měsíců ode dne následujícího po dni skončení mimořádného opatření.

(2) Bylo-li rozhodování orgánu právnické osoby s využitím technických prostředků svoláno nebo rozhodování mimo zasedání v písemné formě zahájeno přede dnem skončení mimořádného opatření při epidemii, dokončí se za podmínek stanovených v tomto zákoně.

ČÁST DRUHÁ ZMĚNA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

§ 23

Za § 127 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění zákona č. 230/2019 Sb., se vkládá nový § 127a, který zní:

„§ 127a

Mimořádné moratorium

(1) V době do 31. srpna 2020 může dlužník, který je podnikatelem a který nebyl ke 12. březnu 2020 v úpadku, podat u insolvenčního soudu před zahájením insolvenčního řízení, případně po jeho zahájení k návrhu jiné osoby, návrh na mimořádné moratorium. Jde-li o návrh na mimořádné moratorium podaný po zahájení insolvenčního řízení na návrh jiné osoby, musí být podán do 15 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníku insolvenčním soudem. Není-li dále stanoveno jinak, platí pro řízení o tomto návrhu a pro účinky

mimořádného moratoria § 117 až § 124, § 126 odst. 1, 3 a 4 a § 127. Ustanovení § 118 odst. 1, § 119 odst. 2, § 120 odst. 2 a § 122 odst. 1 a 3 se nepoužijí.

(2) Návrh na mimořádné moratorium musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat:

- a) okolnosti, na nichž se zakládá místní příslušnost insolvenčního soudu ve smyslu § 7b,
- b) prohlášení o tom, že dlužníkovo středisko hlavních zájmů je v České republice, případně jiné okolnosti, na nichž se zakládá mezinárodní příslušnost insolvenčního soudu,
- c) počet dlužníkových zaměstnanců v pracovním poměru k datu podání návrhu,
- d) výši dlužníkova obratu za poslední účetní období,
- e) čestné prohlášení dlužníka, že:

i. mimořádné moratorium je navrhováno v důsledku mimořádných opatření při epidemii ve smyslu § 1 zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby, případně dalších opatření přijatých Českou republikou v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2,

ii. ke 12. březnu 2020 nebyl v úpadku, a že všechny v návrhu obsažené údaje jsou pravdivé, a

iii. v průběhu dvou měsíců před 12. březnem 2020 ani poté nevyplatil členům, společníkům nebo akcionářům nebo osobám jimi ovládaným nebo je ovládajícím nebo členům orgánu mimořádné podíly na zisku, ani mezi ně jinak nerozdělil vlastní zdroje a ani jim neposkytl jiné mimořádné plnění včetně předčasného splácení úvěrů či zápůjček, nebo že bylo veškeré takto poskytnuté plnění vráceno.

(3) Insolvenční soud vyhlásí mimořádné moratorium, jestliže návrh na mimořádné moratorium obsahuje předepsané náležitosti a nebylo-li dosud rozhodnuto o insolvenčním návrhu; jinak návrh na mimořádné moratorium odmítne. V rozhodnutí, kterým se mimořádné moratorium vyhláší, insolvenční soud vždy uvede, že se jedná o mimořádné moratorium.

(4) Se zveřejněním rozhodnutí o vyhlášení mimořádného moratoria v insolvenčním rejstříku se spojují účinky podle § 109 odst. 1 písm. b) a c), odst. 2, odst. 6 a § 111. Ustanovení § 112 a 113 se použijí obdobně. V době po podání návrhu na mimořádné moratorium je dlužník povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře, a společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.

(5) Po dobu trvání mimořádného moratoria nebrání dlužníkovi ustanovení § 111 v tom, aby využil veřejné podpory poskytované podnikatelům ke zmírnění dopadů onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2.

(6) Závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku vzniklé po vyhlášení mimořádného moratoria je dlužník po dobu jeho trvání oprávněn hradit přednostně před dříve splatnými závazky. Osoby, které nejsou podle § 122 odst. 2 oprávněny ukončit smlouvy s dlužníkem výpovědí nebo odstoupením, nejsou po dobu trvání mimořádného moratoria oprávněny odepřít plnění nebo pokračování takových smluv ani na základě jiného důvodu, ledaže jde o odepření nového čerpání úvěru či jiného peněžního plnění v důsledku případu porušení podmínky pro jeho poskytnutí, který nastal již před vyhlášením mimořádného moratoria.

(7) Lhůty k uplatnění práv vůči dlužníku po dobu trvání mimořádného moratoria nezačínají nebo dále neběží.

(8) Insolvenční soud může na návrh dlužníka prodloužit mimořádné moratorium nejdéle o 3 měsíce, jestliže dlužník k takovému návrhu připojí seznam svých závazků, o kterém čestně prohlásí, že je k datu podání návrhu úplný a správný, a písemně prohlásí většiny jeho věřitelů, počítané podle výše jejich pohledávek, že s prodloužením mimořádného moratoria souhlasí. Není-li prohlášení věřitele doručeno insolvenčnímu soudu v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem věřitele nebo odesláno z datové schránky věřitele, musí být podpis věřitele na tomto prohlášení úředně ověřen. Ustanovení § 53 se nepoužije.

(9) Před zánikem mimořádného moratoria podle § 126 odst. 4 insolvenční soud zruší mimořádné moratorium i postupem podle § 124 odst. 2 písm. b), odst. 3 a odst. 4. Ustanovení § 124 odst. 5 se nepoužije. Ustanovení § 124 odst. 2 písm. a) se použije pouze v případě, že mimořádné moratorium bylo prodlouženo podle odstavce 8.

(10) Mimořádné moratorium skončí i tím, že insolvenční soud na dlužníkův návrh rozhodne o jeho skončení nebo vyhlásí moratorium podle § 115. Skončí-li mimořádné moratorium uplynutím doby, na kterou bylo vyhlášeno nebo rozhodnutím insolvenčního soudu na dlužníkův návrh, vyškrtne insolvenční soud dlužníka neprodleně ze seznamu dlužníků a údaje o něm v insolvenčním rejstříku zpřístupní.

(11) Odpovědnost a ručení podle § 127 se vztahuje i na škodu nebo jinou újmu vzniklou nepravdivým prohlášením ohledně skutečností uvedených v odstavci 2 písm. e) a ohledně seznamu závazků předloženého podle odstavce 8.

(12) Není-li v tomto paragrafu stanoveno jinak, všude tam, kde tento zákon používá označení moratorium, rozumí se tím i mimořádné moratorium.

(13) Ministerstvo spravedlnosti uveřejní elektronický formulář návrhu na mimořádné moratorium způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

ČÁST TŘETÍ ZMĚNA EXEKUČNÍHO ŘÁDU

§ 24

V § 55 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 164/2015 Sb., se doplňují odstavce 7 až 10, které znějí:

„(7) Exekutor zastaví i bez návrhu a souhlasu oprávněného exekuci, nedošlo-li v ní po dobu posledních 3 let ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce a nebyl-li v ní po dobu posledních 3 let zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by postačoval alespoň ke krytí nákladů exekuce. Exekutor exekuci nezastaví, složí-li oprávněný na výzvu exekutora další zálohu na náklady exekuce ve výši stanovené prováděcím právním předpisem (dále jen „další záloha“); odstavec 8 tím není dotčen. Oprávněný je povinen složit další zálohu do 15 dnů od doručení výzvy ke složení další zálohy. Podalo-li exekuční návrh více oprávněných, jsou povinni složit další zálohu společně a nerozdílně.

(8) Jde-li o exekuci k vymožení výživného na nezletilé dítě, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku, bezdůvodného obohacení,

pohledávky z pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pohledávky poskytovatele veřejné služby v přepravě vůči cestujícím nebo pohledávky školy nebo školského zařízení z veřejné služby poskytované podle školského zákona, exekutor exekuci podle odstavce 1 věty první nezastaví, sdělí-li exekutorovi na jeho výzvu oprávněný do 15 dnů, že nesouhlasí s tím, aby exekuce byla zastavena. Oprávněný z exekuce podle věty první není povinen skládat další zálohu.

(9) Složí-li oprávněný další zálohu nebo pokračuje-li exekuce podle odstavce 8, soud po dobu 3 let od složení další zálohy nebo od sdělení oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, nerozhodne o zastavení exekuce pro nemajetnost bez návrhu a návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost podaný před složením další zálohy, případně před sdělením oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, o kterém do složení další zálohy nebylo rozhodnuto, nebo podaný po dobu 3 let od složení další zálohy nebo od sdělení oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, zamítne.

(10) Nedošlo-li v exekuci ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce po dobu posledních 9 let a nebyl-li v této exekuci po tuto dobu zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by postačoval alespoň ke krytí nákladů exekuce, exekutor rozhodne i bez návrhu a souhlasu oprávněného o zastavení exekuce; odstavec 7 věta druhá až čtvrtá a odstavec 8 se nepoužijí.“.

§ 25

Přechodná ustanovení

1. Zákon č. 120/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

2. V řízeních zahájených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se do doby podle § 55 odst.7 a 10 zákona č. 120/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona započítává v souvislé délce nejvýše 3 let doba, která počala běžet přede dnem nabytí účinnosti zákona a v níž přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce, ani nebyl v tomto řízení zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by postačoval alespoň ke krytí nákladů exekuce.

ČÁST ČTVRTÁ ÚČINNOST

§ 26

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení s výjimkou části třetí, která nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

V souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19, které je způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2, došlo postupně v České republice k přijetí celé řady opatření, jež dosud na našem území neměla obdoby.

Ministerstvo zdravotnictví ČR nejprve dne 6. března 2020 přijalo v souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, mimořádné opatření proti epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku, na jehož základě byla lidem vracejícím se z Itálie nařízena povinná 14denní karanténa. Z důvodu rychlého lokálního šíření nákazy bylo následně Krajskou hygienickou stanicí Olomouckého kraje přijato další mimořádné opatření, které vedlo k zásadnímu omezení běžného života ve vybraných obcích ležících v okolí Litovle a Uničova. Došlo k úplné izolaci této oblasti vůči okolnímu světu a místním obyvatelům byl nařízen zákaz pohybu.

S ohledem na zhoršující se situaci nakonec vláda přistoupila dne 12. března k vyhlášení nouzového stavu pro území celé České republiky a přijala radikální krizová opatření obsahující omezení podle § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Další obdobná opatření poté následovala.

V důsledku výše uvedených okolností došlo k zásadnímu omezení volného pohybu občanů České republiky. Tento přímý důsledek mimořádných opatření má pochopitelně i nepřímé dopady do dalších sfér každodenního života. Lidé se z preventivních důvodů začali zdržovat ve svých domovech a přestali se navzájem stýkat, není-li to nezbytně nutné. Není možné pořádat setkání většího počtu osob. Omezil se provoz České pošty a některé její pobočky byly zcela uzavřeny. Zásadní dopady přijatých opatření se týkají i příjmů velkého počtu obyvatel – v pohostinství a hoteliérství se zcela zastavil provoz, zaměstnanci jsou propouštěni, živnostníci nemohou provozovat svoji činnost a uchází jim zisk. V důsledku zavření škol jsou rodiče nuceni pobývat doma se svými dětmi, což i přes rychlá opatření vlády vede k výraznému propadu příjmů domácností. Lze přitom očekávat, že tyto krátkodobé ekonomické dopady se budou i nadále prohlubovat.

Je zřejmé, že zásadní restriktce a jejich důsledky na sociální a ekonomické poměry v České republice nezůstanou bez odezvy ani v oblastech, které spadají do resortu justice.

Jednou z dotčených oblastí jsou bezesporu i probíhající soudní řízení. Dočasné omezení může mít vliv především na schopnost účastníků řízení, jejich zástupců, dalších subjektů a osob na řízení zúčastněných dodržet procesní lhůty, které pro provedení vybraných úkonů stanoví jednotlivé procesní předpisy. Jedná se zejména o lhůty zakotvené v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „občanský soudní řád“ nebo „o. s. ř.“), zákoně č. 141/1961 Sb.,

o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“ nebo „t. ř.“), nebo zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „soudní řád správní“ či „s. ř. s.“).

Vyjmenované předpisy částečně dovedou na nastalou situaci reagovat, když umožňují prominutí zmeškání lhůty nebo v případě trestních předpisů její navrácení. Tato možnost však není plošná a u některých úkonů či dokonce celých řízení je z legitimních důvodů vyloučena. Například v občanském soudním řízení nelze prominout zmeškání lhůty pro podání dovolání, v soudním řízení správním pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu či podání kasační stížnosti, v trestním řízení je zákonem připuštěno pouze navrácení lhůt zmeškaných obviněným nebo jeho obhájcem pro podání opravných prostředků s výjimkou dovolání, byť judikatorní praxe toto ustanovení aplikuje per analogiam na širší okruh případů, apod.

Zásadnější dopady lze očekávat též v rámci insolvenčního práva. Předně je to narušená schopnost celé řady dlužníků, kteří se již nyní nacházejí v oddlužení, splácet své závazky i nadále ve stejné výši. Opatření se však nevyhnou ani podnikatelům včetně velkých korporací, kteří dosud neměli žádné hospodářské problémy. Podnikatelské subjekty se mohou dostat do neočekávané a přechodné platební neschopnosti, která není způsobena neobratnými podnikatelskými rozhodnutími, nýbrž tím, že jsou náhle nuceni zastavit svůj provoz a uchází jim zisk. Přesto jsou však i nadále povinni platit průběžné mandatorní výdaje. Po odpadnutí omezení a přímých dopadů boje s epidemií nového koronaviru lze přitom očekávat, že se tyto podnikatelské subjekty okamžitě znovu postaví na nohy a budou schopny svoji činnost bez větších obtíží obnovit a zachovat pracovní místa. Tomu by však mohlo zásadním způsobem zabránit stávající nastavení insolvenčního práva, které při platební neschopnosti ukládá dlužníkovi, aby na sebe podal insolvenční návrh, popřípadě umožňuje věřiteli, aby insolvenční návrh podal na svého dlužníka. Přechodné zhoršení hospodářských výsledků dlužníka, které byly do přijetí mimořádných opatření při epidemii při výkonu své podnikatelské činnosti relativně stabilní, by se totiž po vystavení účinkům insolvenčního řízení mohlo dále zhoršovat. Lze předvídat, že se podnikatel fungující s péčí řádného hospodáře nejdříve pokusí učinit vše proto, aby udržel v chodu svůj životaschopný podnik. Veškeré své síly se tedy pokusí soustředit do obnovení provozu svého podniku, přičemž odvracení negativních účinků insolvenčního řízení a účast v nákladném kolektivním řízení insolvenčního typu by jej mohlo stát drahocenný čas i zdroje, které lze optimálněji využít jiným způsobem.

Avizovaný zásah do insolvenčního práva lze považovat za legitimní reakci na stávající bezprecedentní situaci. Insolvenční právo v podmínkách zdravé ekonomiky očišťuje podnikatelské prostředí od nevykonných ekonomických subjektů a stává se nástrojem zvyšování míry efektivní alokace aktiv v ekonomice. V situacích systémových simultánních selhání různých ekonomických odvětví nicméně přestává tento účel plnit a v krajních případech se stává dokonce rizikovým, ohrožujícím faktorem – nadto naprosto nevýhodným pro celou ekonomiku, neboť v témže okamžiku dostává na trh množství aktiv, po kterém neexistuje adekvátní poptávka (neboť i přímá konkurence podnikajících dlužníků čelí vlastním finančním problémům), což drasticky snižuje cenu aktiv.

Přijetí mimořádných opatření při epidemii systémově dostalo relativně zdravé podnikatelské subjekty do tíživé situace, která není způsobena vnitřními organizačními, obchodními nebo výrobními problémy a které lze v kombinaci s dalšími ozdravnými opatřeními lépe odvracet mimo plný režim insolvenčního práva, který by paradoxně mohl úpadkový stav akcelerovat.

Konečně je nutné zmínit dopady na právnické osoby. S ohledem na omezení svobody pohybu osob, zákaz shromažďování více osob na stejném místě a uplatňovaná karanténní opatření je právnickým osobám ztíženo či zcela znemožněno konání zasedání orgánů, především pak nejvyšších orgánů (například valné hromady společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti anebo členské schůze družstev). Jestliže se členové orgánů nemohou scházet a rozhodovat, je ohroženo fungování celé právnické osoby. Bez zajištění efektivního rozhodování nejvyšších orgánů, popřípadě jiných orgánů oprávněných volit členy statutárního orgánu, může nastat situace, kdy stávajícím členům statutárního orgánu zanikne funkce a na jejich místo nebude možné zvolit nové členy. V takovém případě se může právnická osoba ocitnout bez orgánu řídícího její činnost, tedy může být zcela paralyzována. Dalším problémem může být i nemožnost projednat řádnou účetní závěrku. Nejvyšší orgány obchodních korporací jsou typicky v jarních měsících svolávány za účelem projednání a schválení řádné účetní závěrky, která se jednak jako příloha přikládá k daňovému přiznání, jednak lze na základě ní vyplácet podíly na zisku (dividendy) apod.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „o. z.“), a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodních korporacích“ nebo „z. o. k.“) upravují alternativu k běžnému zasedání orgánů a umožňují, aby orgány rozhodovaly s využitím technických prostředků (tedy na dálku, např. přes skype), nebo aby se rozhodovalo mimo zasedání orgánu v písemné formě (tzv. rozhodování per rollam). Nicméně aby mohly být tyto způsoby rozhodování použity, musí tak být (zpravidla) stanoveno v zakladatelském právním jednání právnické osoby. Mnoho právnických osob přitom neočekávalo stávající vývoj situace a zaváděná mimořádná opatření při epidemii, proto dopředu tento způsob rozhodování v zakladatelském právním jednání neupravilo. V současnosti jej tak nemohou využít a dostávají se do patové situace.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy.

Základním principem předloženého zákona je v krátkém čase reagovat na ty nejzásadnější problémy, s nimiž se mohou subjekty soudních řízení, právnické osoby a subjekty v insolvenčních a exekučních řízeních nyní potýkat. Celá řada překážek se dá překlenout individuálním přístupem soudů v řízeních či výkladem zákona, přesto existují případy, kdy ani jedna z uvedených cest možná není. Právě na ně přitom předložený návrh zákona směřuje.

Konkrétně se navrhuje řešit dopady mimořádných opatření v následujících aspektech:

- a) *Možnost prominout zmeškání lhůty nebo navrácení lhůty pro vykonání úkonu ze strany vybraných subjektů soudních řízení nebo osob na řízení jinak zúčastněných*

Problém se týká zejména lhůt, jejichž zmeškání podle platné úpravy prominout nelze.

Obecné vyloučení možnosti prominutí zmeškání vybraných lhůt nebo jejich navrácení je za normálního chodu justice a společnosti opodstatněno pádnými důvody. Často je to požadavek právní jistoty a nezbytnost zachování účinků právní moci, snaha zamezit dvojímu rozhodnutí v téže věci, ochrana třetích osob či nezbytnost zajistit rychlý průběh řízení.

Tyto argumenty plně ob stojí v době, kdy stát i jeho občané mohou standardně fungovat. Soudní systém ochrany však není připraven na mimořádný stav, kterému aktuálně Česká republika čelí. Pokud jsou v zájmu boje s epidemií nemoci COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 přijímána bezprecedentní opatření, při nichž dochází k omezování základních práv jednotlivce, je zapotřebí na to reagovat i v procesním právu.

Předkládaný návrh zákona vychází z toho, že prominutí zmeškání velké části procesních úkonů je možné již za stávající právní úpravy. Děje se tak prostřednictvím § 58 o. s. ř., § 40 odst. 5 s. ř. s. a § 61 t. ř. (který v této souvislosti používá pojem navrácení lhůty; z důvodu zjednodušení budou tyto termíny užívány promiscue). Přesto existují procesní úkony, u nichž je uvedený postup vyloučen. Návrh zákona pak směřuje právě na ně, když prolamuje zásadu, že u některých úkonů nelze zmeškání lhůty k jejich učinění prominout. Návrh zákona proto umožňuje, aby soud prominul i zmeškání lhůty, u níž jinak takový postup možný není, došlo-li ke zmeškání lhůty v souvislosti s opatřeními přijatými vládou nebo vybranými orgány veřejné moci za účelem ochrany veřejného zdraví občanů České republiky. Toto opatření se přitom navrhuje přijmout jak v rámci občanského soudního řízení včetně řízení podle zvláštních zákonů (např. nesporných řízení dle zákona č. 292/2013 Sb.), řízení před správními soudy a řízení podle trestních předpisů, tak i v řízeních před Ústavním soudem, řízení exekučním a insolvenčním.

V souvislosti s mimořádnými opatřeními přijatými kvůli epidemii nemoci COVID-19 je třeba dále za určitých okolností umožnit prominutí zmeškání některých jinak propadných lhůt ve správních řízeních vedených podle zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 178/2018 Sb., a podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v nichž rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti. Cílem je zajistit, aby se poškození a oběti trestných činů mohli dobrat svých práv, a díky stávajícím opatřením se tak nedostali do ještě svízelnějšího postavení.

b) Akutní změny v insolvenčním právu

Ač je stávající situace vyvolána epidemií nemoci COVID-19, je nepochybné, že bude mít i zásadní dopady na chod české ekonomiky. Jedním z bezprostředních vlivů je i okamžité snížení příjmů některých fyzických osob, zejména zaměstnanců, jejichž zaměstnavatelé byli aktuální situací dotčeni, osob pečujících o děti či živnostníků, kteří museli dočasně uzavřít své provozovny. Z pohledu insolvenčního práva to znamená, že část dlužníků v oddlužení není aktuálně schopna splácet měsíční splátky v souladu se splátkovým kalendářem schváleným insolvenčním soudem v rozhodnutí o schválení oddlužení. Dlužník má předně možnost požadovat, aby došlo ke změně rozhodnutí o schválení oddlužení z důvodu podstatné změny okolností, a to včetně změny splátkového kalendáře. Část problémů je tak již nyní řešitelná.

V insolvenčních řízeních zahájených po novele zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“), provedené k 1. červnu 2019 zákonem č. 31/2019 Sb., je možné na nastalou situaci dále reagovat i tím, že dlužník požádá podle § 412b insolvenčního zákona o přerušení oddlužení až na období jednoho roku. Tento postup nicméně není možný v oddluženích, která byla schválena do 31. května 2019. V těchto oddluženích navíc neexistuje jasná garance, že pokud dlužník nesplatí 30 % pohledávek, bude nakonec rozhodnuto o osvobození od zbytku jeho pohledávek a dlužník tak nemá jistotu, že bude nakonec oddlužen (viz § 415 IZ ve znění do 31. května 2019). Proto se navrhuje situaci dlužníků ve „starých oddluženích“ posílit a dát jim ujištění, že pokud se jim nepodaří splatit 30 % pohledávek právě z důvodu ekonomických důsledků nemoci COVID19, nebude to znamenat ztrátu možnosti se oddlužit, ba naopak.

Další bezprostřední efekt uzavření celé řady provozoven a podniků spočívá v tom, že podnikatelé nemají aktuálně žádné příjmy, zároveň však i nadále nesou mandatorní výdaje (např. mzdové náklady, závazky vůči svým dodavatelům, platby za nájem nebytových prostor atd.). Z tohoto důvodu se mohou dostat do platební neschopnosti, a naplnit tak formálně podmínky úpadku podle insolvenčního zákona. Uvedený stav je přitom dočasný, neboť po odpadnutí mimořádných opatření by mělo dojít k okamžitému obnovení provozu. S ohledem na skutečnost, že podnikatelé se do této situace nedostali vlastní vinou a stávající stav je pouze přechodné povahy, navrhuje se dočasně suspendovat povinnost podat na sebe insolvenční návrh (§ 98 insolvenčního zákona). Tímto způsobem bude zamezeno i případnému riziku odpovědnosti statutárních orgánů z důvodu, že porušili zákonnou povinnost a nepostupovali s péčí řádného hospodáře (srov. § 68 z. o. k.).

Ruku v ruce s dlužnickým insolvenčním návrhem je zapotřebí řešit i insolvenční návrhy podávané na dlužníka věřiteli. Podání insolvenčního návrhu je totiž spojeno s celou řadou účinků, které mohou ekonomický propad dlužníka jen prohloubit či dokonce jeho možné oživení zcela zhatit. Již samo uveřejnění dlužníka v insolvenčním rejstříku s informací, že byl proti němu podán insolvenční návrh, vyvolává velmi negativní psychologický efekt, který může dlužníka nadobro poškodit. Uvedeným způsobem může dojít k nevratnému poškození životaschopného podniku a ztrátě mnoha pracovních míst. Z tohoto důvodu se navrhuje zakotvit úpravu tzv. mimořádného moratoria, jejímž cílem je ochránit provozuschopné

podniky, které se pouze v důsledku dočasného výpadku způsobeného mimořádnými opatřeními dostaly do přechodných platebních potíží.

S ohledem na pravděpodobný nápor na insolvenční soudy, který se v souvislosti s ekonomickými výpadky očekává jak ve vztahu k již probíhajícím insolvenčním řízením, tak i směrem k nápadu do budoucna, navrhuje se též přijetí opatření, které výrazně uleví insolvenčním soudům od administrativní zátěže. Navrhuje se po nezbytně nutnou dobu vyloučit aplikaci § 75 odst. 2 insolvenčního zákona, která po insolvenčních soudech požaduje extenzivní doručování písemností, jež je s ohledem na veřejně přístupný insolvenční rejstřík ve své podstatě zbytečné. Insolvenční soudy tak budou po nezbytně nutnou dobu doručovat podle § 75 odst. 2 pouze dlužníkovi, a dále zveřejněním písemnosti v insolvenčním rejstříku (tzv. doručení vyhláškou). Právě doručení skrze insolvenční rejstřík zaručuje, že práva osob v insolvenčním řízení nebudou poškozena.

Ve světle výše uvedeného nelze odhlédnout ani od situace podnikatelů, vůči kterým je vedeno insolvenční řízení, v nichž je úpadek řešen sanačním způsobem, tj. reorganizací. Tito podnikatelé se nachází v situaci, kdy v minulosti předložili svým věřitelům reorganizační plán, který byl insolvenčním soudem schválen. Podle schváleného reorganizačního plánu podnikatelé průběžně uspokojují své věřitele při zachování provozu svého podniku. Aby bylo možno v jeho plnění pokračovat i za nynějších ztížených podmínek, navrhuje se umožnit dlužníkům požádat insolvenční soud o dočasné přerušení plnění reorganizačního plánu, aniž by současně čelili riziku jeho zrušení a přeměně reorganizace v konkurs.

c) Změny týkající se právnických osob

Jestliže hlavním identifikovaným problémem právnických osob v době mimořádných opatření při epidemii COVID-19 je nemožnost konat zasedání orgánů právnických osob, především pak nejvyšších orgánů, navrhuje se po dobu trvání opatření umožnit rozhodování s využitím technických prostředků nebo rozhodování per rollam i v případech, kdy taková možnost rozhodování není upravena v zakladatelském právním jednání. Tímto krokem se minimálně části právnických osob umožní rozhodovat bez osobního setkání se. Pokud zákon upravuje další podmínky takového rozhodování, musí být splněny i v době trvání mimořádných opatření (například občanský zákoník stanoví taková pravidla pro společenství vlastníků jednotek, nebo zákon o obchodních korporacích pro kapitálové společnosti a družstva). U ostatních právnických osob, kde zákon nestanoví další podmínky rozhodování, je potřeba nastavit základní podmínky – kdo podmínky rozhodování určí a povinnost vyrozumět o těchto podmínkách členy orgánu. Po dobu trvání mimořádného opatření se také navrhuje umožnit družstvům, v nichž působnost členské schůze plní shromáždění delegátů, rozhodovat per rollam.

V případě některých právnických osob ani umožnění rozhodování s využitím technických prostředků nebo rozhodování per rollam ze zákona nezajistí efektivní fungování orgánů – např. v případě velkých kotovaných akciových společností, velkých bytových družstev apod. V případě takových právnických osob pak hrozí, že nebude existovat akceschopný statutární orgán. Členům statutárního orgánu může z různých důvodů skončit funkční období,

především pak z důvodu plynutí času (uplynutí funkčního období), a orgán oprávněný k jejich volbě nebude moci zvolit nové členy. Pro takové případy se po dobu trvání mimořádného opatření při epidemii automaticky prodlužuje funkční období členů voleného orgánu, ledaže s tímto prodloužením funkčního období nebude člen voleného orgánu dopředu souhlasit. Problém se zajištěním akceschopného statuárního orgánu umožňuje řešit i navrhované připuštění tzv. kooptace, tedy volby člena orgánu samotnými členy orgánu, neklesne-li jejich počet pod polovinu, a to i v případech, není-li taková volba připuštěna v zakladatelském právním jednání.

Návrh zákona prodlužuje i lhůtu pro svolání valné hromady kapitálové společnosti a členské schůze družstva z důvodu projednání řádné účetní závěrky. Ze zákona mají být nejvyšší orgány obchodních korporací svolány do 6 měsíců od skončení účetního období, což zpravidla bývá do 30. 6. Navrhuje se tuto lhůtu prodloužit o 3 měsíce ode dne skončení mimořádného opatření při epidemii. To se však nedotkne povinností plynoucích z veřejnoprávních předpisů (například podat daňové přiznání právnické osoby).

d) Změny v exekucích

Poslední opatření se týká zastavování bezvýsledných exekucí. Toto opatření je již předmětem vládního návrhu projednávaného jako tisk 545. Nicméně s ohledem na urgentnost situace se navrhuje jej přijmout přednostně. Cílí na řešení situace osob, které se dlouhodobě nacházejí v tíživé finanční situaci. Provádění exekuce je u nich zcela marné (obvykle mají mnoho exekucí), namísto aby postupně splácely své dluhy, jsou drženy v bezvýsledných exekucích, v nichž se nedaří nic vymoci, a nemají tak smysl ani pro oprávněné. Takové osoby se pak často pohybují v šedé zóně ekonomiky. Patří mezi nejohroženější skupiny, na něž může současná situace dolehnout zvláště nepříznivě (nemají mnohdy stabilní pracovní poměr, nemají tedy ani žádnou pracovněprávní ochranu a v podstatě ze dne na den se mohou ocitnout bez jakéhokoliv příjmu).

e) Způsob projednání

S ohledem na vyhlášený nouzový stav a panující stav legislativní nouze, a jelikož je nezbytné jednotlivá výše uvedená opatření přijmout z důvodu právní jistoty adresátů normy co nejrychleji, se dále navrhuje, aby byl návrh zákona schválen ve zrychleném legislativním procesu, zejména za využití postupu dle § 99 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaný zákon zejména respektuje čl. 11, čl. 26 a čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod. Lhůt stanovených v čl. 8 Listiny se navrhovaný zákon nedotýká.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu s předpisy Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a zároveň respektuje též obecné právní zásady práva Evropské unie.

Navrhované změny v insolvenčním právu jsou plně v souladu s přímo aplikovatelným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (dále také jen „nařízení o insolvenčním řízení“).

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona především odpovídá požadavkům stanoveným čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a dále též čl. 1 Protokolu 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhovaná úprava je z velké části čistě procesního charakteru a upravuje toliko dílčí problematiku soudního řízení a některé další související otázky. Z tohoto důvodu nebude mít navrhovaná úprava žádné bezprostřední finanční dopady na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty.

Navrhovaný zákon rozšiřuje právo účastníků soudních řízení požadovat prominutí zmeškání lhůty. Osobami účastnicími se řízení, které jsou mimořádnými opatřeními v souvislosti s epidemií nemoci COVID-19 dotčeny, mohou být v konkrétním případě i podnikatelé, zranitelné skupiny obyvatel, vč. osob sociálně slabých či zdravotně postižených. Z těchto důvodů je možné očekávat, že na uvedené skupiny osob bude mít zákon pozitivní dopady. Pozitivní dopady lze konstatovat i ve vztahu ke skupině obětí trestných činů a poškozených, kterým takto bude reálně zachována možnost domoci se svých nároků podle zákona č. 59/2017 Sb. a požádat o poskytnutí peněžité pomoci podle zákona o obětech.

Možnost oddlužení i v případě, že dlužník nedosáhne na hranici 30 % splacených pohledávek, může mít velmi pozitivní dopady na osoby sociálně slabé, které jsou dlužníky v oddlužení. Stejně tak budou mít pro osoby sociálně slabé pozitivní význam navrhované změny týkající se zastavování bezvysledných exekucí.

Navrhovaný zákon zlepšuje postavení podnikatelů, kteří se mohou z důvodu aktuální situace přechodně dostat do finančních obtíží a formálně naplňovat definici úpadku podle insolvenčního zákona. Pro tyto podnikatele bude mít zákon pozitivní dopady. Přiznání časově omezené ochrany podnikatelů za účelem poskytnutí prostoru k odvrácení finančních problémů se pozitivně promítne do motivace podnikatelského prostředí překonat krizi a sekundárnělepší i perspektivu věřitelů na zachování stávajících dodavatelsko-odběratelských obchodních vztahů a budoucí plné uspokojení všech pohledávek (oproti

průměrné míře uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů v likvidačním způsobu řešení úpadku konkursem, která se pohybuje v řádu jednotek procent).

Navrhovaný zákon má rovněž pozitivní dopady na právnické osoby, kterým usnadní rozhodování orgánů v aktuální situaci a pomůže zajistit akceschopné statutární orgány. Tím se zabrání paralýze právnických osob a usnadní se jejich fungování, tedy v případě mnohých obchodních korporací i jejich podnikatelská činnost.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů. Stávající zásada publicity insolvenčního řízení není návrhem nijak modifikována a zůstává v souladu s čl. 1(1) a čl. 24 nařízení o insolvenčním řízení.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s žádnými novými korupčními riziky. Pravomoc rozhodovat o prominutí zmeškání lhůty nebo přijímat vybraná rozhodnutí v insolvenčním řízení mají soudy již dnes, a shodně tak i Ministerstvo spravedlnosti v rámci správních řízení. Tato pravomoc není nijak zneužívána, přičemž korupční potenciál rozhodnutí je minimální.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

Zvláštní část

K § 1

V § 1 se navrhuje vymežit pojmy „nouzový stav“ a „mimořádné opatření při epidemii“.

Nouzovým stavem se míní nouzový stav ve smyslu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlášený vládou České republiky v roce 2020 z důvodu epidemie nového koronaviru, který se začal šířit z města Wuhan ležícího v čínské provincii Chu-pej (usnesení vlády České republiky ze dne 12. března 2020 č. 194, kterým vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav).

Pod pojem mimořádného opatření při epidemii řadí předkládaný zákon tři nejdůležitější opatření přijímána orgány veřejné moci v boji s nemocí COVID-19. Jedná se o:

a) Krizová opatření přijatá vládou České republiky v návaznosti na vyhlášení nouzového stavu;

Jde o opatření ve smyslu § 2 písm. c) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, které přijala vláda České republiky k řešení krizové situace spočívající ve vyhlášeném nouzovém stavu ve smyslu § 1 odst. 1.

Nejdůležitějším z nich je krizové opatření vlády ze dne 15. března 2020 [usnesení vlády České republiky ze dne 15. března 2020 č. 215 o přijetí krizového opatření ve smyslu ustanovení § 5 písm. c) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona], které bylo následně plně nahrazeno krizovým opatřením stejného znění [usnesení vlády České republiky ze dne ze dne 23. března 2020 č. 279 o přijetí krizového opatření ve smyslu ustanovení § 5 písm. c) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona].

b) Mimořádná opatření přijatá Ministerstvem zdravotnictví;

Jde o opatření vydaná v roce 2020 Ministerstvem zdravotnictví na základě § 69 odst. 1 písm. b) a později též písm. i), § 69 odst. 2 a § 80 odst. 1 písm. g) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, která byla určena k ochraně obyvatelstva před epidemií koronaviru SARS CoV-2.

Jedním z nich je například karanténní opatření na dobu 14 dnů nařízené osobám, které se navrátily z Itálie (vydáno dne 7. března 2020 pod č. j.: MZDR 10381/2020-1/MIN/KAN).

c) Mimořádná opatření přijatá krajskými hygienickými stanicemi.

Poslední kategorii tvoří mimořádná opatření vydaná v roce 2020 některou z krajských hygienických stanic na základě § 69 odst. 1 písm. b), § 69 odst. 2, § 82 odst. 1 a § 82 odst. 2 písm. m) zákona o ochraně veřejného zdraví. Jedná se kupříkladu o karanténu obcí na Litovelsku, kterou ve svém mimořádném opatření nařídila Krajská hygienická stanice

Olomouckého kraje (přijato dne 16. března 2020 pod č. j. KHSOC/09179/2020/RED, sp. zn. KHSOC/09068/2020, a dále doplněno mimořádným opatřením ze dne 24. března 2020, č. j. KHSOC/09649/2020/RED, sp. z. KHSOC/09068/2020).

K § 2

V odstavci prvním se umožňuje účastníkovi nebo jeho zástupci v občanském soudním řízení podat návrh na prominutí zmeškání lhůty i v případech, v nichž to zákon jinak vylučuje. V procesních předpisech se jedná například o lhůtu pro podání dovolání podle § 240 odst. 2 o. s. ř., lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle části páté občanského soudního řádu (§ 247 odst. 1 o. s. ř.) či o žalobu pro zmatečnost a na obnovu řízení (§ 235 odst. 1 o. s. ř.). Pravidlo však platí i pro jiné předpisy, kupříkladu zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Pokud osoba nebo její zástupce zmeškali lhůtu k provedení těchto úkonů, jelikož byli omezeni na svých procesních právech z důvodu mimořádného opatření při epidemii, umožňuje jim předložený návrh přísnost předpisů civilního práva procesního prolomit. Mohou se tedy dožadovat prominutí zmeškání lhůty podle obecné úpravy § 58 občanského soudního řádu, přestože to zákon jinak vylučuje.

Na zmeškání procesních úkonů, u nichž je možné zmeškání lhůty prominout již nyní, není potřeba nijak reagovat. Tuto situaci řeší § 58 o. s. ř.

Návrh zákona v odstavci 1 stanoví jen výjimku z obecného pravidla, ve zbytku se bude postupovat podle § 58 o. s. ř. Soud musí zejména konkrétní situaci posoudit, a pakliže dospěje k závěru, že omluvitelný důvod na straně účastníka nebo jeho zástupce ke zmeškání lhůty existuje, rozhodne o jejím prominutí podle § 58 odst. 1 o. s. ř.

Pro odstranění výkladových problémů se však v odstavci druhém výslovně stanoví, že o prominutí zmeškání lhůty, rozhodne soud, který je příslušný k projednání zmeškaného úkonu a rozhodnutí o něm, s výjimkou opravného prostředku, kde rozhodne soud prvního stupně (srov. § 204 odst. 3 o. s. ř.).

Bude-li o návrhu rozhodovat soud prvního stupně, bude proti zamítavému rozhodnutí soudu odvolání přípustné [srov. *a contrario* § 202 odst. 1 písm. c) o. s. ř.], ve všech ostatních případech se bude jednat o řízení jednostupňové. K odůvodnění srov. § 10.

V odstavci třetím se stanoví druhá odchylka od obecné úpravy, která se týká lhůty pro podání návrhu na prominutí zmeškání, s nímž je pochopitelně nutné připojit i zmeškaný úkon (srov. i § 58 odst. 1 o. s. ř.). Tato lhůta je shodně s obecnou úpravou stanovena v délce 15 dnů (pro počítání platí § 57 o. s. ř.), nicméně lhůta nemůže skončit dříve, než 15 dnů po pomnutí nouzového stavu. Účastníci řízení i jejich zástupci tak mají jistotu, že přinejmenším po dobu trvání nouzového stavu se nemusí o návrh na prominutí zmeškání starat. S ohledem na svoji obecnost platí pravidlo v odstavci 3 pro všechny lhůty stanovené v procesních předpisech civilního práva, bez ohledu na to, zda prominutí jejich zmeškání procesní předpisy vylučují či nikoliv.

V odstavci čtvrtém se možnost prominout zmeškání vztahuje i na soudcovskou lhůtu u tzv. kvalifikované výzvy dle § 114b o. s. ř., která s ohledem na svoji povahu nespadá pod § 58 citovaného předpisu. I zde je výjimečně možné dožadovat prominutí zmeškání. S ohledem na následky je v tomto případě nutné nejen rozhodnout o prominutí zmeškání lhůty, ale rovněž o zrušení rozsudku pro uznání dle § 153a odst. 3 o. s. ř. Pro obdobný postup srov. rozsudek pro zmeškání v § 153b odst. 4 a 5 o. s. ř.

K § 3

Obdobný postup jako v civilním řízení se navrhuje zakotvit také pro řízení před správními soudy, jež jsou vedena podle soudního řádu správního. I zde je na obecné pravidlo o prominutí zmeškání lhůty k provedení úkonu pamatováno (srov. § 40 odst. 5 s. ř. s.), přesto je prominutí u celé řady důležitých lhůt zapovězeno. Příkladem je žaloba proti rozhodnutí správního orgánu (§ 72 odst. 4 s. ř. s.) či kasační stížnost (§ 106 odst. 2 s. ř. s.).

Principy navrhované úpravy jsou obdobné jako v případě občanského soudního řízení. Odstavec první tedy platí pouze pro lhůty, u nichž je podle platné úpravy prominutí zmeškání vyloučeno. Jedná se o prolomení dílčích pravidel stanovených procesními předpisy ve správním soudnictví, přičemž jinak se postupuje dle § 40 odst. 5 s. ř. s. Předpokládá se tedy i *ad hoc* posouzení. S ohledem na právní jistotu se nicméně výslovně upravuje, kdo je k projednání žádosti o prominutí zmeškání příslušný. O žádosti rozhodne soud, který by zmeškaný úkon měl projednat (u žaloby proti rozhodnutí správního orgánu krajský soud, u kasační stížnosti Nejvyšší správní soud). Ve všech případech půjde o rozhodnutí, proti němuž není přípustný opravný prostředek, což již vyplývá z obecné úpravy správního soudnictví. K odůvodnění srov. § 10.

V odstavci druhém se navrhuje stanovit lhůtu pro podání žádosti o prominutí, přičemž pravidlo platí jak pro lhůty podle odstavce 1, tak i pro lhůty, které se dají řešit přímo v rámci § 40 odst. 5 s. ř. s. Z opatrnosti se doplňuje, že k žádosti je potřeba připojit i zmeškaný úkon (viz i § 40 odst. 5 s. ř. s.). Pravidlo se od obecné úpravy odchyluje v tom, že lhůta pro podání žádosti o prominutí zmeškání nemůže skončit dříve, než dva týdny po skončení nouzového stavu. Jedná se o snahu reagovat na radikální omezení pohybu, jemuž fyzické osoby aktuálně na našem území čelí. Blíže k tomu srov. odůvodnění k § 2.

K § 4

Předpokládá se, že za podmínek stanovených zákonem bude možno prominout zmeškání lhůty v řízení o výkonu rozhodnutí a v řízení exekučním, což jinak zákon vylučuje (§ 254 odst. 2 o.s.ř.).

V řízení o výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí a postižením obchodního závodu, v němž dochází k prodeji závodu, případně ve výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv se nicméně předpokládá, že prominout zmeškání lhůty pro podání odvolání proti usnesení o příklepu bude možno jen do té doby, než na vydražitele přejde vlastnické právo (např. ve výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí § 336l odst. 2 o.s.ř.: vydražitel

se stává vlastníkem vydražené nemovité věci s příslušenstvím, nabylo-li usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li nejvyšší podání, a to ke dni vydání usnesení o příklepu.)

Podle § 336k odst. 1 až 4 o.s.ř. proti usnesení o příklepu mohou podat odvolání oprávněný, ten, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, povinný a vydražitel, a dále

- osoby uvedené v § 336c odst. 1 písm. a) o.s.ř. (v tomto ustanovení jsou kromě oprávněného, dalšího oprávněného, povinného uvedeni i manžel povinného, osoby, o nichž je soudu známo, že mají k nemovité věci předkupní nebo zástavní právo nebo výhradu zpětné koupě, osoby, kterým se doručuje usnesení podle § 336a, a osobám, které již přihlásily své vymahatelné pohledávky nebo pohledávky zajištěné zástavním právem za povinným a příslušnými listinami je prokázaly), jestliže se z tohoto důvodu nezúčastnily dražebního jednání,

Komentář Wolters Kluwer k tomu uvádí, že je třeba dovodit, že toto ustanovení nedopadá na všechny osoby uvedené v ustanovení § 336c odst. 1 písm. a) (oprávněný povinného, vydražitele, oprávněného a dalšího oprávněného je zakotveno v odst. 2), nýbrž pouze na nositele předkupního nebo zástavního práva či výhrady zpětné koupě k nemovité věci, na osoby, které přihlásily a prokázaly své vymahatelné právo za povinným nebo právo zajištěné zástavním právem, a konečně na osoby, o jejichž právech a povinnostech bylo rozhodnuto v usnesení o ceně podle ustanovení § 336a odst. 2 (osoby, u nichž soud v usnesení o ceně rozhodl o zániku nájemního či pachtovního práva, výměnku nebo práva odpovídajícího věcnému břemeni). Tyto osoby jsou oprávněny podat odvolání nikoliv v každém případě, kdy jim nebyla doručena dražební vyhláška, ale pouze tehdy, jestliže právě toto nedoručení bylo důvodem, pro který se nezúčastnily dražebního jednání.

- dražitelé, kteří se zúčastnili dražebního jednání, jestliže mají za to, že průběhem dražby byli zkráceni na svých právech.

Odvolací soud usnesení o příklepu změní tak, že se příklep neuděluje, jestliže v řízení došlo k takovým vadám, že se odvolatel nemohl zúčastnit dražby, nebo jestliže byl příklep udělen proto, že při nařízení dražebního jednání nebo při provedení dražby došlo k porušení zákona.

Podle § 336l odst. 5 o.s.ř. (výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí) dnem, kterým se stal vydražitel vlastníkem vydražené nemovité věci, zanikají některá práva, která se vážou k nemovité věci. Totéž platí pro výkon rozhodnutí postižením obchodního závodu podle § 338z odst. 3 o.s.ř. Podle § 320ab odst. 1 o.s.ř. (výkon rozhodnutí postižením jiných majetkových práv - postižení účasti povinného v družstvu) se ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí vztahuje i na prodej družstevního podílu, s nímž je spojeno právo užívat byt.

Návrh rovněž stanoví lhůty pro podání žádosti o prominutí lhůty a příslušnost soudu, který o prominutí bude rozhodovat – půjde ve všech případech o soud, který je příslušný k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí, a to i tehdy, pokud by měla být prominuto zmeškání lhůta

k podání opravného prostředku. Proti rozhodnutí soudu o prominutí zmeškání lhůty nebude z důvodu hospodárnosti řízení odvolání přípustné. Zvláště se z důvodu hospodárnosti řízení upravuje také doručování rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty.

V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu, která danou otázku řeší obecně, se výslovně stanoví, že návrh na zastavení výkonu rozhodnutí z důvodů podle § 268 odst. 1 písm. a), b) a h) o. s. ř. (výkon rozhodnutí byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným; rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným; výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat), který byl skončen provedením během účinnosti mimořádného opatření, lze podat, pokud ho z omluvitelného důvodu spojeného s nouzovým stavem nebylo možno podat ještě v průběhu výkonu rozhodnutí.

Na postup v exekučním řízení se výše uvedené změny vztahují obdobně. Předpokládá se, že úkony soudu (ve výkonu rozhodnutí) bude v exekučním řízení provádět soudní exekutor.

Soudní exekutor v exekučním řízení může rozhodovat především o odkladu exekuce a o zastavení exekuce, dále vydává exekuční příkazy, proti nimž však není přípustné odvolání, a příkazy k úhradě nákladů exekuce, proti nimž jsou přípustné námitky. Exekuční soud v exekučním řízení rozhoduje především o odkladu a zastavení exekuce a o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce. O odvolání proti rozhodnutí soudního exekutora i exekučního soudu rozhoduje krajský soud.

V návaznosti na to se předpokládá, že o žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podání opravného prostředku rozhoduje exekuční soud, týká-li se žádost o prominutí lhůty opravného prostředku proti rozhodnutí soudu, nebo v ostatních případech soudní exekutor.

Návrh řeší rovněž postup pro případ, kdy povinný zmeškal z důvodů souvisejících s nouzovým stavem 30denní lhůtu pro plnění na základě výzvy soudního exekutora v první fázi exekučního řízení. Důsledkem splnění v této lhůtě je snížení nákladů exekuce.

K § 5

Shodně s občanským soudním řízením a řízením před správními soudy se navrhuje prolomit § 83 insolvenčního zákona a umožnit insolvenčnímu soudu, aby na návrh dotčené osoby povolil prominutí zmeškání lhůty z důvodu mimořádných opatření při epidemii, pokud jí tato zabránila úkon, k němuž je podle insolvenčního zákona oprávněna, učinit.

S ohledem na specifika insolvenčního řízení, kde není možné kupříkladu obnovit řízení nebo prominout zmeškání jednání, a jednotlivé úkony na sebe navazují zpravidla v řádu dnů, se dále navrhuje, aby možnost prominout zmeškání lhůty byla vázána na to, že o věci, jíž se úkon týká, dosud nebylo rozhodnuto, a jde-li o opravný prostředek v podobě odvolání či námitky, nenabylo-li rozhodnutí, kterého se opravný prostředek týká, právní moci. V opačném případě se s ohledem na očekávaný nápad navrhuje, aby se k žádosti o prominutí v tomto případě nepřihlíželo a insolvenční soud o ní nemusel rozhodnout.

Princip, podle kterého bude soud o prominutí rozhodovat, odpovídá předchozím pravidlům. Lhůta pro podání návrhu je stanovena v délce 7 dnů a neskončí dříve než 7 dnů od skončení nouzového stavu. O žádosti rozhoduje insolvenční soud, vůči kterému žádost směřuje a který by jinak měl pravomoc rozhodnout o zmeškaném úkonu, s výjimkou opravných prostředků, kde rozhoduje soud prvního stupně. Výjimkou jsou věci vypočtené v § 93 insolvenčního zákona, tj. odvolání proti vybraným úkonům, které již za stávající úpravy řeší přímo vrchní soudy a proto by měly tyto soudy posuzovat i přípustnost žádosti o prominutí zmeškání. Odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu je s ohledem na procesní povahu rozhodnutí vyloučeno.

Ve snaze snížit administrativní zátěž se též navrhuje využít zvláštního pravidla o doručování v insolvenčních věcech a maximálně preferovat doručování vyhláškou ve smyslu § 71 insolvenčního zákona.

K § 6

Opatření přijatá v souvislosti s epidemií nového koronaviru se netýkají jen obecných soudů, ale mohou mít vliv i na řízení před Ústavním soudem. S ohledem na jejich význam pro jednotlivce (ústavní stížnost) i společnost (volby do Parlamentu apod.) je přitom důležité, aby i právo podat návrh k Ústavnímu soudu bylo dočasnou situací dotčeno co nejméně. Zákon o Ústavním soudu však vylučuje, aby došlo k prominutí zmeškání lhůty, neboť dle § 43 odst. 1 písm. b) je opožděné podání návrhu důvodem pro jeho odmítnutí.

Předkládaný zákon se snaží přísnost řízení podle zákona o Ústavním soudu prolomit. Odstavec první proto vymezuje, že opožděné podání návrhu k Ústavnímu soudu z důvodu mimořádného opatření při epidemii nesmí být samo o sobě důvodem pro odmítnutí návrhu. Jedná se o zvláštní pravidlo, které z legitimních hledisek spočívajících v omezené možnosti vykonávat procesní práva suspenduje účinky § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu.

Pokud bude mít soudce zpravodaj nebo senát za to, že jsou podmínky podle odstavce 1 naplněny, návrh neodmítne pro opožděnost a projedná jej. Uvedený postup pochopitelně nevylučuje odmítnutí návrhu z jiných důvodů uvedených v § 43 zákona o Ústavním soudu, například proto, že jej učinila osoba k podání zjevně neoprávněná. Jestliže nejsou podmínky podle odstavce 1 předloženého návrhu zákona naplněny, nedochází k prolomení obecných pravidel a Ústavní soud návrh odmítne pro opožděnost postupem podle § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu. V odůvodnění se Ústavní soud vypořádá s tím, proč nepovažuje žádost o prominutí za opodstatněnou. Ve zbytku se uplatní § 43 odst. 3 zákona o Ústavním soudu.

S ohledem na to, že zákon o Ústavním soudu nezná žádost o prominutí zmeškání lhůty, je třeba v odstavci 2 upravit i dílčí otázky, jak při této žádosti postupovat. Osobě oprávněné k podání návrhu se stanoví lhůta 15 dnů, která běží ode dne odpadnutí mimořádného opatření, tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím lhůty 15 dnů od skončení nouzového stavu. K návrhu je nezbytné připojit i žádost o prominutí zmeškání lhůty, v níž budou uvedeny

důvody, které ke zmeškání vedly. O této žádosti není rozhodováno samostatně, nýbrž jde o podmínku toho, aby Ústavní soud při rozhodování o návrhu posuzoval i možné důvody prominutí zmeškání lhůty. Pokud by tato žádost nebyla s návrhem spojena, včasnost návrhu by se posuzovala výlučně podle zákona o Ústavním soudu

K § 7

Stejně jako je s ohledem na mimořádná opatření přijatá v souvislosti s epidemií nemoci COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 třeba v odůvodněných případech umožnit promíjení lhůt v občanském soudním řízení, řízení před správními soudy, je v této souvislosti třeba také dočasně rozšířit možnost navrácení lhůt v řízení trestním.

Za normálního stavu umožňuje § 61 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, výslovně pouze navrácení lhůty k podání opravného prostředku, a to jen obviněnému nebo jeho obhájci; s ohledem na § 265e odst. 4 trestního řádu není nikdy přípustné navrácení lhůty pro podání dovolání.

V trestním řízení je na rozdíl od jiných soudních řízení možnost navrácení lhůty pouze relativně úzce vymezenou výjimkou z pravidla, že se lhůta, která je osobě k učinění procesního úkonu stanovena, nenavrací. Pro dobu mimořádných opatření přijatých v souvislosti s epidemií nemoci COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 je však s ohledem na nutnost zachování reálné možnosti provedení procesního úkonu také osobám, jimž mimořádná opatření přijatá při této epidemii jeho provedení znemožňují nebo podstatně ztěžují, třeba z této výjimky učinit pravidlo.

Odstavec první umožňuje všem osobám, kterým pro provedení procesního úkonu svědčí lhůta stanovená trestním řádem nebo jinými zákony upravujícími trestní řízení [zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních], žádat o navrácení lhůty zmeškané v době trvání mimořádných opatření proti epidemii. O žádosti rozhoduje orgán činný v trestním řízení, vůči kterému měl být zmeškaný úkon učiněn nebo který je příslušný rozhodovat o opravném prostředku, u něhož byla zmeškána lhůta pro jeho podání. Orgán činný v trestním řízení na žádost navrátí zmeškanou lhůtu, uplynula-li tato marně v době trvání mimořádných opatření při epidemii, avšak pouze v případě, že omezení plynoucí z těchto opatření osobě žadatele znemožňovala nebo podstatně ztěžovala provedení procesního úkonu. Ustanovení § 61 trestního řádu není touto zvláštní dočasnou úpravou dotčeno. Navrátit lhůtu pro podání opravného prostředku obviněnému nebo jeho obhájci lze v souladu s ním na základě jiných důležitých důvodů než z důvodů plynoucích z mimořádných opatření při epidemii.

Lhůta pro podání žádosti o navrácení lhůty stanovena v odstavci 2 stejná jako lhůta zakotvená v § 61 odst. 1 trestního řádu, tedy třídenní. Začíná běžet od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii (respektive zrušení omezení z něj plynoucího), které

osobě žadatele znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo provedení úkonu (např. osobní nebo lokální karanténa, zákaz vycházení atp.). V každém případě lze však podat žádost o navrácení lhůty ještě tři dny po ukončení nebo zrušení nouzového stavu, tedy tři dny poté, co nouzový stav jakýmkoli způsobem skončí.

Odstavec třetí připomíná obecné pravidlo platné i v této situaci, tedy že je zmeškaný úkon nutné učinit spolu s žádostí o navrácení lhůty stanovené pro jeho učinění.

K § 8 a 9

V souvislosti s mimořádnými opatřeními přijatými kvůli epidemii nemoci COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 je třeba dále za určitých okolností umožnit prominutí zmeškání některých jinak propadných lhůt ve správních řízeních vedených podle zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 178/2018 Sb., a podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v nichž rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti.

Dočasně a za splnění příslušných podmínek je možné prominout jednak lhůtu stanovenou oprávněně osobě pro podání žádosti o uspokojení majetkového nároku nebo pro zaslání dokladu podle § 8 odst. 1 a 4 zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a jednak lhůtu stanovenou oběti trestného činu pro podání žádosti o peněžitou pomoc podle § 30 odst. 2 zákona o obětech trestných činů.

S ohledem na povahu řízení vychází ustanovení z obsahu § 41 správního řádu.

Podle odstavců prvních bude zmeškání lhůty prominuto v těch situacích, v nichž se podle tohoto zákona navrácí lhůta v trestním řízení.

Lhůta pro podání žádosti o prominutí zmeškání lhůty stanovená v odstavcích druhých totožná se lhůtou zakotvenou v § 41 odst. 2 správního řádu, tedy 15 dnů. Začíná běžet od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii (respektive zrušení omezení z něj plynoucího), které osobě žadatele znemožňovalo nebo podstatně ztěžovalo provedení úkonu. V každém případě lze však podat žádost o prominutí zmeškání lhůty ještě 15 dnů po ukončení nebo zrušení nouzového stavu, tedy 15 dnů poté, co nouzový stav jakýmkoli způsobem skončí.

Odstavce třetí připomínají obecné pravidlo platné i v této situaci, tedy že je zmeškaný úkon nutné učinit spolu s žádostí o prominutí zmeškání lhůty stanovené pro jeho učinění. Pokud není zmeškaný úkon učiněn spolu s žádostí o prominutí zmeškání, shodně s obecně platnou úpravou je stanoveno, že se Ministerstvo spravedlnosti žádostí o prominutí zmeškání lhůty nezabývá.

S ohledem na to, že předmětné lhůty jsou jinak propadné (při nedodržení stanovené lhůty právo zaniká), obsahují odstavce čtvrté úpravu nutnou k tomu, aby bylo v této situaci možné

uspokojit majetkový nárok oprávněné osoby ze zvláštního účtu a poskytnout peněžitou pomoc oběti i v případech prominutí zmeškání lhůty. Bylo-li zmeškání předmětné lhůty prominuto, právo na uspokojení majetkového nároku oprávněné osoby ze zvláštního účtu a právo oběti trestného činu na peněžitou pomoc uplynutím zmeškané a následně prominuté lhůty nezaniklo.

K § 10

Předkládaný zákon umožňuje na návrh osob účastnících se řízení prominout zmeškání lhůt i v případech, v nichž to stávající právní předpisy neumožňují. Lze proto očekávat zvýšený nápor na soudy či jiné subjekty posuzující žádosti. Ve snaze jim odlehčit se navrhuje, aby rozhodnutí, kterým bylo žádosti o prominutí či navrácení lhůty vyhověno, nemuselo být odůvodněno. Opravný prostředek proti takovému rozhodnutí totiž není přípustný [srov. § 202 odst. 1 písm. c) o. s. ř.] a pro žadatele nemá odůvodnění ve chvíli, je-li jeho žádosti vyhověno, žádný význam.

K § 11

Zavedením dočasných odchylných pravidel doručování sleduje za cíl snížení zbytečného administrativního zatížení insolvenčních soudů spočívajícího ve fyzickém vypravování soudních zásilek osobám, které se o jejich existenci a obsahu mohou dozvědět prostřednictvím veřejně přístupného elektronického insolvenčního rejstříku, což dle názoru předkladatele zcela legitimně odpovídá cílům mimořádných opatření při epidemii. Omezení objemu písemností doručovaných v insolvenčním řízení zvláště též bere v úvahu omezené kapacity České pošty v důsledku epidemie COVID-19 (když více než 90 % všech insolvenčních řízení je vedeno proti podnikajícím či nepodnikajícím fyzickým osobám, které nemají povinnost zřídit si datovou schránku a právě kterým se písemnosti doručují zvláště).

Zvláštní opatření nicméně nevyklučuje tento způsob zvláštního doručení zcela a pro všechny typy subjektů, nýbrž bezprostředně pouze vůči osobám, které mají právo podání opravného prostředku. Dlužníku, osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje, a osobám, které mají v insolvenčním řízení něco vykonat, se doručuje i nadále vždy. U těchto kategorií osob platí předpoklad, že rozhodnutí insolvenčního soudu může bezprostředně upravovat jejich práva a povinnosti, aniž by bylo zcela zaručeno, že se o nutnosti jejich plnění dozví v reálném čase z insolvenčního rejstříku. To platí tím spíše pro osobu dlužníka – fyzické osoby, která nemá povinnost zřizování datové schránky a která může mít v souvislosti s výrazným snížením disponibilních příjmů v důsledku rozsahu srážení podle § 398 odst. 3 insolvenčního zákona ve skutečně krajním případě omezený přístup k internetu.

Osobám s právem podat opravný prostředek naproti tomu běží lhůta k podání odvolání, což jim dává prostor ke sledování insolvenčního rejstříku a konkrétních insolvenčních řízení, ve kterých vystupují v postavení účastníků řízení (opět tím spíše, že se u věřitelů z velké části jedná o systémové věřitele s automatizovaným sledováním insolvenčního rejstříku prostřednictvím webových služeb). Z empirických zkušeností naproti tomu způsobuje stávající znění § 75 odst. 2 insolvenčního zákona to, že jsou insolvenční soudy nuceny doručovat masivní objemy písemností zejména v oddlužení pouze z důvodu, že proti nim

insolvenční zákon formálně připouští podání opravného prostředku (což zejména v pozdějších fázích insolvenčního řízení řešeného oddlužením s přihlédnutím k odborné literatuře široce přijímanému fenoménu tzv. racionální apatie věřitelů představuje za současné situace neúměrnou zátěž justiční i poštovní administrativy a infrastruktury).

Odchylně od výše uvedeného může insolvenční soud určit, že se písemnost zvlášť doručuje i dalším osobám.

K § 12

Navrhuje se po přechodnou dobu ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do uplynutí 6 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, nejpozději však do 31. prosince 2020, suspendovat povinnost dlužníka, který je právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobou, podat na sebe insolvenční návrh.

V důsledku skutečností způsobených přijetím mimořádných opatření při epidemii se totiž mohly tyto subjekty v krajním případě dostat do stavu přechodného úpadku (předvídatelně formou platební neschopnosti), který by nicméně po odpadnutí příslušných příčin měly být schopny odvrátit. Třebaže insolvenční právo nabízí pro tento účel přiměřené prostředky (instituty tzv. mezery krytí, moratoria či nově navrhovaného mimořádného moratoria), jeví se neúčelným trvat na povinnosti formálně zahájit insolvenční řízení. Restriktivní časová působnost suspenze dlužníkovy povinnosti podat insolvenční návrh vychází právě z předpokladu, že doba 6 měsíců je dostatečná ke znovunastartování podnikání a obnovení plného provozu životaschopného podniku dlužníka. V daném ohledu lze doplnit, že k suspenzi výše uvedené povinnosti přikročily pod tíhou okolností již též některé členské státy Evropské unie, např. Německo (srov. *návrh zákona ke zmírnění důsledků pandemie COVID-19 v občanském, insolvenčním a trestním řízení z 24. března 2020*; orig. *Entwurf eines Gesetzes zur Abmilderung der Folgen der COVID-19-Pandemie im Zivil-, Insolvenz- und Strafverfahrensrecht*) nebo Španělsko (*královský dekret 8/2020 ze 17. března 2020 o nezbytných a mimořádných opatřeních ke zmírnění ekonomických a sociálních dopadů COVID-19*)

Jelikož je účelem tohoto zvláštního opatření poskytnout zvláštní ochranu osobám zasaženým epidemií COVID-19, nevztahuje se suspenze povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh naopak na osoby, u nichž úpadek nastal již před přijetím mimořádných opatření při epidemii. U těchto osob totiž neplatí základní předpoklad navrhovaného zvláštního opatření, a sice že budou schopny své přechodné problémy v průběhu času vyřešit a hrozící úpadek odvrátit. Současně se tato úleva nevztahuje ani na dlužníky, jejichž úpadek nebyl převážně zapříčiněn důsledky mimořádných opatření při epidemii, které by dlužníku znemožňovaly nebo podstatně ztěžovaly plnit své peněžité závazky. Tato výjimka tudíž primárně míří na osoby, k jejichž úpadku by v rozhodném časovém období došlo nezávisle na epidemii COVID-19, nýbrž v důsledku jiných závažných okolností (např. pozbytím licence). Ani v jednom případě totiž odhlédnout od skutečnosti, že s nesplněním povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh spojuje právní řád přísné sankce (např. vznik odpovědnosti dlužníka za škodu nebo jinou újmu způsobenou věřiteli podle § 99 insolvenčního zákona).

Ukončení trvání tohoto zvláštního opatření je navrhováno k nejpozdějšímu datu 31. prosince 2020, což reflektuje dle názoru předkladatele nejpozdější datum, ke kterému lze s ohledem na očekávaný vývoj současné situace legitimně přiznávat dlužníkům úlevu tohoto typu.

K § 13

Navrhované ustanovení po přechodnou dobu do 31. srpna 2020 suspenduje schopnost věřitele svým insolvenčním návrhem vyvolat zahájení insolvenčního řízení. Vyvolání účinků věřitelského insolvenčního návrhu je po tuto dobu vyloučeno a k takovému insolvenčnímu návrhu se nepřihlíží (tj. hledí se na něj, jako by nebylo učiněno, přičemž nevyvolává žádné právní následky). Důvody navrhovaného opatření se v zásadě překrývají s důvody pro suspenzi povinnosti dlužníka podat na sebe insolvenční návrh, a sice nezatěžovat po časově omezené období podnikatele nutností vynakládat zdroje k obraně proti věřitelskému insolvenčnímu návrhu, byť insolvenční právo nabízí pro tento účel přiměřené prostředky (instituty tzv. mezery krytí, moratoria či nově navrhovaného mimořádného moratoria). Navrhované ustanovení nijak nebrání věřitelům uplatnit svá práva privátní cestou (započtením pohledávek, realizací práv ze zajištění) nebo u soudu v individuálních řízeních (nalézacích, vykonávacích), pouze brání zahájení kolektivního insolvenčního řízení z iniciativy věřitelů. Výrazně kratší doba trvání tohoto zvláštního opatření vyvažuje skutečnost, že jeho účinky jsou na rozdíl od § 12 plošné, tj. zasahují všechny potenciální dlužníky bez ohledu na důvod a chronologii úpadku.

K účinku nepřihlížení k takovému věřitelskému návrhu se vztahuje i skutečnost, že takový insolvenční návrh není zveřejněn v insolvenčním rejstříku (sekundárním pozitivním efektem je vyloučení rizika negativní publicity insolvenčního rejstříku). Navrhovaný odstavec 2 tudíž stanoví, že insolvenční soud vyrozumí věřitele o tom, že se k jeho návrhu nepřihlíží usnesením, proti němuž nejsou přípustné opravné prostředky.

Účinky výše uvedeného zvláštního opatření pomíjejí 31. srpna 2020, přičemž následujícího dne se plně obnovuje právo věřitele podáním insolvenčního návrhu zahájit kolektivní insolvenční řízení.

K § 14

Navrhovaný odstavec 1 řeší úpravu podmínek pro změnu rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře při podstatné změně okolností, které jsou rozhodující pro výši a další trvání stanovených měsíčních splátek. Navrhované vyloučení použití § 398 odst. 4 insolvenčního zákona směřuje k tomu, aby nedále nebyly tyto podmínky zohledňovány při rozhodování o změně schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře spočívající ve stanovení jiné výše měsíčních splátek. Lze poukázat především na požadavek původní právní úpravy, aby bylo novou výší splátek dosaženo nejméně 50% uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů (anebo nejméně hodnoty plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli). Jinými slovy, navrhovaným stanovením dochází k definitivnímu odklonu od reliktní judikatury vyšších soudů, dle kterých insolvenční soud může i bez návrhu rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře změnit za splnění obdobných podmínek, jaké byly v historických zněních insolvenčního zákona stanoveny pro posouzení žádosti o

nižší splátky podávané s návrhem na povolení oddlužení (srov. např. usnesení *Vrchního soudu v Praze ze dne 13. července 2016, sp. zn. KSHK 42 INS 3021/2013, 4 VSPH 723/2016-B-54*).

Aplikační rozsah navrhovaného odstavce 1 je limitován na oddlužení probíhající podle právní úpravy účinné před nabytím účinnosti zákona č. 31/2019 Sb. (tzv. oddlužovací novela insolvenčního zákona účinná od 1. června 2019), kdy se současně umožňuje dlužníkům podat návrh za těchto podmínek (tj. s vyloučením podmínek § 398 odst. 4 insolvenčního zákona, vyloučením nutnosti zjišťovat doporučení věřitelů a s omezením práva věřitelů podat opravný prostředek) pouze po dobu do uplynutí 12 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii. Tato omezení sledují cíl tohoto zákona, kterým je přechodná úprava některých otázek po dobu překonávání následků mimořádných opatření při epidemii a omezení trvalých zásahů do platné právní úpravy.

V oddluženích probíhajících podle právní úpravy účinné po nabytí účinnosti zákona č. 31/2019 Sb. nevidí navrhovatel potřebu zasahovat do § 407 odst. 3 insolvenčního zákona, a to z toho důvodu, že výpadek příjmů dlužníka nemá s ohledem na konstrukci nových podmínek splnění oddlužení (§ 412a insolvenčního zákona) za následek riziko nepřiznání osvobození od placení zbývajících pohledávek zahrnutých do oddlužení, resp. nabízí i jiné instituty přechodné úpravy výše splátek (institut přerušení průběhu oddlužení podle § 412b insolvenčního zákona).

Navrhovaný odstavec 2 doplňuje úpravu odstavce 1 v tom ohledu, že mimo vyjasnění kritérií rozhodných pro vydání příslušného rozhodnutí též upravuje postup, kterým k němu insolvenční soud dospěje. V daném ohledu se staví najisto, že rozhodnutí o změně schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře lze vydat i bez nutnosti svolání schůze věřitelů (příp. jejich hlasování mimo schůzi věřitelů), a tedy nezávisle na doporučení – nikoliv závazného souhlasu - věřitelů k žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek. Navrhovaná změna směřuje ke zrychlení vydání příslušného rozhodnutí o návrhu dlužníka, což společně s účinností usnesení o změně schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku umožňuje rychlé a účinné vyřízení návrhu dlužníků negativně zasaženými důsledky mimořádných opatření při epidemii. Přechodné vyloučení přípustnosti opravných prostředků věřitelů proti rozhodnutí insolvenčního soudu navrhovatel opírá o nezbytnost zajištění co nejvyšší právní jistoty dlužníků; tím samozřejmě není nijak dotčena povaha usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře coby rozhodnutí přijímaných *cum clausula rebus sic stantibus*, tj. s výhradou podstatné změny okolností relevantních pro jejich vydání. Dojde-li tedy v budoucnu ke zlepšení finanční situace dlužníka, může insolvenční soud toto rozhodnutí znovu změnit i bez návrhu (srov. § 407 odst. 3 věta první insolvenčního zákona).

Konečně, navrhovaný odstavec 3 upravuje podmínky zrušení schváleného oddlužení probíhajícího podle režimu právní úpravy účinné do 31. května 2019. V tomto případě se neuplatní časové omezení vymezené v odstavci 1, tj. je možné jej aplikovat i po uplynutí 12 měsíců. Dle existující právní úpravy § 418 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona ve znění do 31. května 2019 by insolvenční soud schválené oddlužení zrušil a současně rozhodl o způsobu

řešení dlužníkovu úpadku konkursem, jestliže by se ukázalo, že podstatnou část splátkového kalendáře nebude možné splnit. Navrhovaný odstavec 3 zmírňuje toto pravidlo tím, že nesplnění podstatné části splátkového kalendáře převážně způsobené v důsledku okolnosti související s mimořádným opatřením při epidemii není důvodem zrušení schváleného oddlužení. Historické znění § 418 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona totiž explicitně nepočítalo s liberačními důvody spočívajícími v zásahu vyšší moci nebo přírodní katastrofy (v kontextu návrhu tohoto zákona pochopitelně epidemií COVID-19), které by způsobily zásadní a nezavinený propad příjmů, který by se následně projevil v porušení očekávání splnění alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů.

Účelem odstavce 3 je tudíž primárně poskytnout dlužníkům ve schválených oddluženích probíhajících v režimu právní úpravy účinné do 31. května 2019, že jim z důvodu propadu příjmů způsobených v důsledku okolnosti související s mimořádným opatřením při epidemii COVID-19 nebude hrozit zrušení schváleného oddlužení. Z konstrukce tohoto pravidla je zřejmé, že nezasahuje na jiné příčiny nesplnění podstatné části splátkového kalendáře, jejichž původ je nezávislý na mimořádných opatřeních při epidemii COVID-19.

K § 15

Zvláštní opatření ve vztahu k podmínkám osvobození dlužníka od placení pohledávek je navrhováno s ohledem na současnou situaci, která negativně postihuje příjmy dlužníků, a tedy i jejich schopnost splácet pohledávky nezajištěných věřitelů. Tato skutečnost může mít za následek propad míry uspokojení nezajištěných věřitelů po 60 měsících plnění splátkového kalendáře pod minimálně požadovaných 30 %. Ze statistických údajů dostupných Ministerstvu spravedlnosti přitom vyplývá, že cca 27 % oddlužení plněním splátkového kalendáře ukončených v období od července 2017 do června 2018 skončilo uspokojením nezajištěných věřitelů v intervalu 30 – 40 %. Propad příjmů způsobený přijetím mimořádných opatření při epidemii tedy reálně může minimálně tuto silně ohroženou skupinu dostat do nejistého režimu rozhodování o přiznání osvobození od placení zbývajících pohledávek zahrnutých do oddlužení podle § 415 insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. května 2019.

Navrhované odstavce 1 a 2 stanovují podobný režim i podmínky přiznání osvobození jako aplikované znění § 415 insolvenčního zákona s tím rozdílem, že se nevyžaduje splnění testu konkursem (tj. že částka, kterou nezajištění věřitelé na uspokojení svých pohledávek dosud obdrželi, není nižší než částka, které by se jim dostalo, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem) a že zavádí vyvratitelnou právní domněnku, že dlužník nezavinil okolnosti, ke kterým došlo v důsledku omezení plynoucího z mimořádného opatření při epidemii, případně jiného opatření přijatého Českou republikou v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2. Aplikace této vyvratitelné právní domněnky současně vyžaduje, aby tyto nastalé okolnosti znemožňovaly nebo podstatně ztěžovaly plnění povinností podle schváleného způsobu oddlužení; tato konstrukce záměrně umožňuje zohlednit okolnosti volněji související s dopady epidemie COVID-19 do ekonomických poměrů dlužníka, nevyžaduje se nutně přímá souvislost a přímá příčinná souvislost mezi účinky mimořádných opatření při epidemii a snížením příjmů dlužníka (což považuje

navrhovatel za důležité zejména u zaměstnanců, jejichž ekonomická situace se odvíjí od ekonomické situace jejich zaměstnavatelů).

Odstavec 3 zachovává obdobné použití § 414 odst. 3 insolvenčního zákona ve znění do 31. května 2019, tj. extenzi účinků osvobození od placení pohledávek i na ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužníku pro tyto pohledávky právo postihu.

K § 16

Navrhované ustanovení zavádí zvláštní opatření ve vztahu k probíhajícím schváleným reorganizačním plánům. Po přechodnou dobu - do uplynutí 6 měsíců od ukončení nebo zrušení mimořádného opatření při epidemii, nejpozději však do 31. prosince 2020 – se navrhuje umožnit dlužníku požádat o dočasné přerušení plnění reorganizačního plánu. Po dobu přerušení plnění reorganizačního plánu není dlužník povinen hradit závazky vyplývající ze schváleného reorganizačního plánu (povinnost hradit ostatní závazky oproti tomu dotčena není), aniž by se vystavoval riziku přeměny reorganizace v konkurs z důvodu, že v průběhu provádění reorganizačního plánu neplní své podstatné povinnosti stanovené tímto plánem nebo ukáže-li se, že podstatnou část tohoto plánu nebude možné plnit [tj. aplikace § 363 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona].

Navrhovaný odstavec 3 moderuje výše uvedenou ochranu dlužníka tím způsobem, že současně umožňuje insolvenčnímu soudu přijmout opatření k ochraně oprávněných zájmů věřitelů (do omezené míry analogicky ke stávajícímu § 362 odst. 2 insolvenčního zákona). Insolvenčnímu soudu se současně ponechává možnost změnit či zrušit rozhodnutí o dočasném přerušení plnění reorganizačního plánu nebo opatření k ochraně věřitelů, jsou-li pro to závažné důvody. Výše uvedené dává insolvenčnímu soudu relativně široké aplikační možnosti k zajištění řádného průběhu přerušení plnění reorganizačního plánu, omezení dopadů na věřitele a vyloučení možnosti zneužití tohoto ochranného režimu. Navrhovatel předpokládá, že insolvenční soud přihlédně k individuálním specifickým každého schváleného reorganizačního plánu, kterých v současné době v různých fázích plnění existuje v prostředí České republiky cca 50-60.

K § 17

Navrhované ustanovení stanoví, že doba, po kterou platí suspenze povinnosti dlužníka podat na sebe insolvenční návrh (§ 12), se nezapočítává do doby, ve které lze podle insolvenčního zákona odporovat právním úkonům dlužníků. Účelem této úpravy je omezit dopady eventuálně odporovatelného, zkracujícího jednání dlužníka vůči budoucím věřitelům po dobu, po kterou je dlužník chráněn před účinky insolvenčního zákona. Dle navrhovaného § 12 platí, že dlužník není povinen podat na sebe insolvenční návrh, a současně dle navrhovaného § 13 platí, že věřitelé nejsou schopni iniciovat zahájení insolvenčního řízení. Za situace, kdy fakticky nelze zahájit insolvenční řízení jinak než dobrovolným podáním insolvenčního návrhu dlužníkem, by běh těchto lhůt výrazně zasahoval do práva i povinnosti insolvenčního správce odporovat takovým právním úkonům dlužníka, a to tím spíše, že některé z dotčených dob jsou velmi krátké (1 rok). V hraničním případě by tedy insolvenční správce nestihl před uplynutím této objektivní doby ani podat odpůřčí žalobu, což by umožnilo dlužníku fakticky těžit ze svého protiprávního jednání.

Z výše uvedeného důvodu, i protože doba trvání účinků § 12 bude vždy zásadně delší než doba účinků § 13, se navrhuje nezapočítávat celkovou dobu, po kterou se zasahuje do běžné úpravy podávání insolvenčních návrhů.

K § 18

Cílem ustanovení je postavit najisto, že práva a povinnosti plynoucí ze zvláštních opatření ve vztahu k právnickým osobám (§ 19-22) vznikají pouze za trvání mimořádného opatření při epidemii (viz § 1). Jinak řečeno, právnické osoby mohou postupovat podle zvláštních opatření stanovených navrhovaným zákonem jen po dobu trvání mimořádného opatření - tedy např. mohou rozhodovat s využitím technických prostředků nebo per rollam (viz § 19) anebo kooptovat členy orgánu (viz § 20 odst. 3) i bez opory v zakladatelském právním jednání jen po dobu trvání mimořádného opatření při epidemii. Pokud bude za splnění zákonných podmínek např. zahájeno rozhodování per rollam v době trvání mimořádného opatření, avšak mělo by být dokončeno až po jeho skončení, dokončí se podle podmínek stanovených v navrhovaném zákoně (jak výslovně stanoví i přechodné ustanovení - viz § 22 odst. 2). Nelze se tedy například následně dovolávat neplatnosti rozhodnutí orgánu z důvodu, že zakladatelské právní jednání neumožňuje takový způsob rozhodování, protože v době jeho zahájení úpravu v zakladatelském právním jednání nahradil navrhovaný zákon.

Ustanovení zároveň počítá s tím, že následky některých pravidel přesáhnou den skončení mimořádného opatření. Tak je tomu v případě prodloužení funkčního období členů voleného orgánu (viz § 20 odst. 1 a § 22 odst. 1) a prodloužení lhůty ke svolání valné hromady kapitálové společnosti nebo členské schůze družstva za účelem projednání řádné účetní závěrky (viz § 21). V těchto případech budou následky trvat ještě po dobu 3 měsíců od skončení mimořádného opatření při epidemii.

K § 19

Jak již bylo uvedeno výše, jedním z největších problémů právnických osob za stávajících omezení vyvolaných mimořádnými opatřeními je nemožnost konat zasedání orgánů. Alternativou k fyzické přítomnosti členů orgánů je rozhodování s využitím technických prostředků nebo rozhodování mimo zasedání orgánu v písemné formě (tzv. rozhodování per rollam). Aby mohl orgán právnické osoby takovým způsobem hlasovat, musí to být upraveno v zakladatelském právním jednání – např. obecně pro orgány právnických osob viz § 158 odst. 2 o.z., společenství vlastníků jednotek viz § 1210 odst. 2 o.z. (shromáždění společenství vlastníků jednotek může rozhodovat mimo zasedání i bez výslovné úpravy v zakladatelském právním jednání jen v případech podle § 1210 odst. 1 o.z.; díky navrhované úpravě bude možné tento způsob rozhodování použít v jakémkoli případě a s ohledem na ust. § 1191 o.z. i při rozhodování vlastníků bez vzniku společenství vlastníků a od 1. 7. 2020 potenciálně také na ustavující schůzi SVJ podle § 1200, ve znění sněmovního tisku 411), společnosti s ručením omezeným viz § 167 odst. 2 z.o.k. (v případě rozhodování per rollam je koncepce opačná, viz § 175 odst. 1 z.o.k.), akciové společnosti viz § 398 odst. 2 a § 418 odst. 1 z.o.k. a pro družstva viz § 652 odst. 1 z.o.k. S ohledem na neočekávanou situaci vyvolanou epidemií COVID-19, kterou právnické osoby nepředvíдалy, a nezareagovaly tak na ni ujednáním v zakladatelském

právním jednání, se navrhuje v odstavci 1 výslovně připustit možnost orgánů právnických osob takto rozhodovat bez ohledu na to, zda zakladatelské právní jednání takovou možnost připouští, neupravuje či zakazuje. Jinak řečeno každý orgán právnické osoby může rozhodovat s využitím technických prostředků nebo mimo zasedání v písemné formě (tzv. per rollam).

Rozhodování s využitím technických prostředků je alternativou k rozhodování na zasedání orgánu, kdy se však členové orgánu nebo někteří z nich nesejdou fyzicky. To znamená, že zasedání orgánu je řádně svoláno a koná se, avšak bez fyzické přítomnosti členů orgánu. Tito se vzájemně spojí přes různé formy komunikace na dálku (telekonferenční či videokonferenční, časté jsou např. Skype, Microsoft Teams, WebEx apod.), popřípadě přes systém vytvořený samotnou právnickou osobou či jakýkoli jiný technický nástroj, který umožňuje identifikaci členů orgánu, aby bylo zajištěno, že rozhoduje a hlasuje skutečně člen orgánu.

V případě rozhodování mimo zasedání v písemné formě (rozhodování per rollam) se, jak název napovídá, zasedání orgánu právnické osoby vůbec nekoná. Místo toho probíhá celý proces přijímání rozhodnutí orgánu písemně, a to buď v listinné podobě, nebo elektronicky. Podstata rozhodování per rollam spočívá v tom, že např. statutární orgán v případě rozhodování nejvyššího orgánu (v případě jiných orgánů by se mohlo jednat např. o předsedu orgánu) rozešle všem členům orgánu (poštou, datovou schránkou, e-mailem, smskou – záleží na určených podmínkách rozhodování) návrh rozhodnutí, který by měl obsahovat všechny podstatné náležitosti (především identifikační údaje, samotný návrh rozhodnutí, pravidla pro zaslání vyjádření člena orgánu – v jaké lhůtě, komu jej zaslat apod., podklady k přijetí rozhodnutí atd.). Člen orgánu v učené lhůtě zašle své vyjádření v souladu se stanovenými pravidly (poštou, datovou schránkou, e-mailem, smskou – záleží na určených podmínkách rozhodování), zákon přitom v případě některých právnických osob a některých rozhodnutí normuje i formu vyjádření (např. úředně ověřený podpis nebo notářský zápis). Pokud se k návrhu rozhodnutí nevyjádří, znamená to, že s přijetím rozhodnutí nesouhlasí. Po uplynutí lhůty k vyjádření osoba či orgán, který rozhodování zahájil, vyhodnotí zaslání vyjádření a sečte hlasy. Většina potřebná pro přijetí se počítá ze všech členů orgánu. Výsledek rozhodování (přijetí či nepřijetí rozhodnutí) musí být všem členům orgánu co nejdříve oznámen.

Zákonné zmocnění pro orgány právnických osob, aby rozhodovaly s využitím technických prostředků nebo per rollam, není samo o sobě dostačující, neboť nestanoví nic o tom, jak se má rozhodovat. V případě orgánů právnických osob, u nichž proces rozhodování s využitím technických prostředků nebo per rollam upravuje zákon, musí být tyto podmínky dodrženy. To se týká např. valné hromady společností s ručením omezeným (viz § 167 a § 175 a násl. z.o.k.), valné hromady akciové společnosti (viz § 398 a § 418 a násl. z.o.k.), členské schůze družstva (viz § 652 a násl. z.o.k.) či shromáždění společenství vlastníků jednotek (viz § 1211 a násl. o.z.). Určité podmínky, které budou muset být dodrženy, se však z povahy věci uplatní u všech právnických osob (např. pravidlo o tom, že se při rozhodování mimo zasedání většina potřebná pro přijetí rozhodnutí počítá ze všech členů orgánu). Obdobně v případě, kdy

právnícká osoba má v zakladatelském právním jednání upravené podmínky rozhodování s využitím technických prostředků nebo rozhodování per rollam, musí být tyto podmínky dodrženy, tedy nelze je obejít pod rouškou mimořádného opatření při epidemii a navrhovaného zákona.

Odstavec 2 míří na orgány právníckých osob, pro něž zákon ani zakladatelské právní jednání nestanovuje podmínky rozhodování s využitím technických prostředků nebo per rollam. Míní se tím tedy především technické podmínky rozhodování, nikoli podmínky, jejichž určení je při absenci ujednání v zakladatelském právním jednání vyhrazeno zákonu (např. usnášeníschopnost a počet hlasů potřebných pro rozhodnutí). V takovém případě je způsobilý k určení konkrétních podmínek rozhodování v případě nejvyššího orgánu statutární orgán, v případě jiných orgánů (statutárních, kontrolních či jiných) si pak určí podmínky sám tento orgán. Aby mohlo rozhodování orgánu řádně proběhnout, je potřeba všechny členy orgánu vyrozumět o určených podmínkách rozhodování (např. e-mailem) v dostatečném předstihu před samotným rozhodováním tak, aby se všichni členové mohli na rozhodování za určených podmínek řádně připravit. Dostatečný předstih je potřeba posuzovat vždy individuálně, podle toho, o kterou právníckou osobu se jedná, o který orgán se jedná a jak probíhají procesy uvnitř právnícké osoby za standardní situace.

Odstavec 3 připouští, aby bylo možné po dobu trvání mimořádného opatření při epidemii rozhodovat per rollam i v družstvech, v nichž plní působnost členské schůze shromáždění delegátů. To je za normální situace výslovně zakázáno v § 652 odst. 2 z.o.k. Je potřeba stanovit i pravidla pro rozhodování per rollam při rozhodování delegátů, proto se odkazuje na obdobnou aplikaci ustanovení § 652 odst. 1 a § 653 až § 655 z.o.k. Je vhodné zdůraznit, že i v případě rozhodování delegátů per rollam musí být splněny ostatní podmínky platné pro rozhodování delegátů na shromáždění delegátů, tedy především povinnost delegáta informovat členy družstva zařazené v jeho obvodu o návrhu rozhodnutí, vyžádat si od nich pokyny a jednat v souladu s většinovým názorem členů (§ 677 odst. 3 z.o.k.). Je zřejmé, že za trvání mimořádných opatření bude takové informování a zjišťování názorů probíhat primárně elektronicky, tedy např. e-mailem, popřípadě se může jednat o méně formalizovanou dobu rozhodování per rollam. Většina potřebná pro přijetí rozhodnutí delegátů per rollam se počítá podle obdobné aplikace § 654 odst. 3 z.o.k. z celkového počtu hlasů všech členů družstva. Pro přijetí rozhodnutí je tak potřeba souhlasu delegátů, kteří mají nadpoloviční většinu hlasů všech členů družstva (zastupují takový počet členů družstva, kteří mají nadpoloviční většinu všech hlasů), ledaže zákon nebo stanovy vyžadují vyšší počet hlasů k přijetí rozhodnutí – viz přiměřeně pravidla uvedená v § 692 až § 694.

K § 20

I přesto, že podle § 19 by měly být orgány právníckých osob po dobu trvání mimořádného opatření při epidemii schopny efektivně rozhodovat (s využitím technických prostředků nebo per rollam), může se v praxi stát, ať už třeba kvůli rozsáhlé společnické struktuře nebo nemožnosti použít technické prostředky, že orgány i přesto nebudou schopny rozhodovat. To má obzvláště velký význam v případě orgánů, které volí členy statutárních orgánů. Pokud tyto orgány nejsou schopny rozhodovat (nemusí se jednat jen o nejvyšší orgán, ale i o jiné orgány, které jsou oprávněny volit členy statutárního orgánu) a zároveň členům statutárního orgánu

uplyne funkční období, může zůstat právnická osoba bez statutárního orgánu, tedy fakticky paralyzována. Z tohoto důvodu je potřeba vedle usnadnění způsobu rozhodování orgánů právnické osoby přijmout i další opatření ve vztahu k voleným orgánům právnických osob, aby se zamezilo vzniku závažnějších problémů plynoucích z nefunkčnosti orgánů. Členem voleného orgánu se podle odstavce 4 rozumí osoba (tedy fyzická i právnická osoba), která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána.

Za účelem zajištění akceschopných volených orgánů právnických osob se v odstavci 1 navrhuje automaticky prodloužit funkční období každého člena voleného orgánu, kterému by z důvodu plynutí času měla zaniknout funkce v době trvání mimořádného opatření (ale již za účinnosti navrhovaného zákona, v opačném případě viz § 22 odst. 1), a to až do doby uplynutí 3 měsíců ode dne skončení mimořádného opatření při epidemii. Funkční období se prodlouží také členům voleného orgánu, kterým funkční období uplyne v době 1 měsíce ode dne skončení mimořádného opatření při epidemii. Cílem tohoto pravidla je nastavit určitou „ochrannou dobu“ po skončení mimořádného opatření, než se situace alespoň částečně normalizuje a budou opět fungovat standardní rozhodovací mechanismy. Nelze však nutit člena voleného orgánu vykonávat funkci proti jeho vůli (z výkonu funkce plynou i povinnosti a odpovědnost), navrhuje se proto stanovit, že pokud nebude s prodloužením funkčního období souhlasit, doručí svůj nesouhlas právnické osobě, a to nejpozději do dne uplynutí funkčního období (před jeho potenciálním prodloužením); v takovém případě k prodloužení funkčního období nedojde.

Druhým opatřením ve vztahu ke členům voleného orgánu je připuštění tzv. kooptace ze zákona, tedy i v případech, kdy to zakladatelské právní jednání nebo zákon již v současnosti nepřipouští (např. § 246 odst. 2 o.z.). Kooptace znamená, že členy voleného orgánu volí sám orgán, o jehož člena jde, což je možné tehdy, neklesne-li počet členů orgánu pod polovinu. Pokud není možnost kooptace upravena v zakladatelském právním jednání (včetně většiny členů potřebné pro zvolení nového člena – např. prostá většina, jednomyslnost apod.), platí, že pro zvolení nového člena je potřeba jednomyslného souhlasu stávajících členů tohoto orgánu. Smyslem tohoto opatření je nenarušit existující vztahy v právnických osobách, a nedat tak prostor pro případné boje mezi znesvářenými členy voleného orgánu. Kooptace bude s ohledem na odstavec 1, podle něhož se prodloužuje funkční období členů voleného orgánu, přicházet v úvahu především tehdy, pokud zanikne funkce členů voleného orgánu z jiného důvodu, než je plynutí času, popřípadě také tehdy, zanikla-li funkce člena voleného orgánu před přijetím mimořádného opatření při epidemii (a nebyl zvolen nový člen) nebo nesouhlasí-li člen voleného orgánu s prodloužením své funkce (podle odstavce 2 nebo § 22 odst. 1).

K § 21

Cílem navrhovaného ustanovení je postavit najisto, že v době trvání mimořádného opatření při epidemii nemusí být valná hromada kapitálové společnosti a členská schůze družstva svolána v zákonné šestiměsíční lhůtě od skončení účetního období za účelem projednání řádné účetní závěrky. Uvedené by bylo vyložitelné i bez výslovného ustanovení, neboť zakazuje-li stát mimořádným opatřením při epidemii shromažďování se a omezuje-li se volný

pohyb osob, nemůže zároveň trvat na dodržení zákonného pravidla, které počítá se svoláním valné hromady či členské schůze (jak již bylo uvedeno výše, i po připuštění rozhodování s využitím technických prostředků a per rollam nemusí být každá právnická osoba či obchodní korporace schopna rozhodovat). Proto se navrhuje výslovně prodloužit šestiměsíční lhůtu stanovenou zákonem (viz § 181 odst. 2, § 403 odst. 1 a § 638 odst. 2 z.o.k.) takovým způsobem, že se prodlužuje do uplynutí doby 3 měsíců ode dne skončení mimořádného opatření při epidemii, jestliže by po skončení mimořádného opatření byla lhůta ke svolání valné hromady nebo členské schůze kratší než 3 měsíce (tedy i kdyby například zákonná šestiměsíční lhůta uplynula dříve, než mimořádné opatření při epidemii skončí). Nejzazším termínem pro projednání řádné účetní závěrky je však 31. 12. 2020. Pravidlo výslovně adresuje jen valnou hromadu kapitálové společnosti a členské schůze družstva, neboť ostatním právnickým osobám zákon výslovně nestanoví lhůtu pro svolání nejvyššího orgánu za účelem projednání řádné účetní závěrky (např. v případě nadace je v ust. § 358 odst. 1 o.z. výslovně stanovena jen povinnost sestavit výroční zprávu v dané lhůtě). Tím však nejsou dotčeny povinnosti plynoucí z veřejného práva (např. povinnost podat daňové přiznání).

Zákon stanoví povinnost svolat zasedání nejvyššího orgánu i v jiných případech – v případě kapitálových společností například na podnět kvalifikovaného společníka nebo za účelem projednání hrozícího úpadku. V takových případech bude vždy záviset na poměrech panujících v dané společnosti (či obecně právnické osobě). Pokud je možné věc projednat s využitím technických prostředků nebo rozhodnout per rollam bez nepřiměřených obtíží, mělo by se tak stát. Pokud to je však nemožné či nepřiměřeně obtížné, nebude statutární orgán odpovědný za porušení povinnosti svolat zasedání nejvyššího orgánu z důvodu mimořádných okolností nezávislých na jeho vůli.

K § 22

Odstavec 1 stejně jako § 20 odst. 1 cílí na zajištění akceschopného voleného orgánu, avšak v tomto případě míří na členy voleného orgánu, kterým zanikla funkce v době mezi vyhlášením mimořádného opatření při epidemii a dnem nabytí účinnosti navrhovaného zákona. V tomto případě je konstrukce jiná - nejedná se o prodloužení funkčního období člena voleného orgánu, nýbrž o obnovení funkce ex nunc. I v tomto případě však platí, že s obnovením funkce musí člen voleného orgánu souhlasit. Na rozdíl od § 20 odst. 2 však člen voleného orgánu projevuje souhlas s obnovením funkce (a nikoli nesouhlas s prodloužením funkce), tedy v případě jeho nečinnosti se funkce automaticky neobnoví. Funkce člena voleného orgánu se obnoví ex nunc dnem doručení souhlasu s obnovením funkce právnické osobě a zaniká stejně jako v případě prodloužení funkčního období podle § 20 odst. 1 uplynutím 3 měsíců ode dne následujícího po dni skončení mimořádného opatření při epidemii.

Odstavec 2 staví najisto, že bude-li za trvání mimořádného opatření při epidemii zahájeno rozhodování per rollam (např. bude rozeslán návrh rozhodnutí) nebo svoláno zasedání orgánu s využitím technických prostředků, dokončí se podle pravidel stanovených navrhovaným zákonem. Nelze se tedy například následně dovolávat neplatnosti rozhodnutí orgánu

z důvodu, že zakladatelské právní jednání neumožňuje takový způsob rozhodování, protože v době jeho zahájení úpravu v zakladatelském právním jednání nahradil navrhovaný zákon.

K § 23

K odst. 1

Současná krize způsobená virem SARS CoV-2 je zcela mimořádná. Opatření přijímaná na úrovni vlád pro zamezení zrychlení nákazy mohou mít až devastující dopad na řadu jinak zdravých společností. Hlavním problémem se u řady podnikatelů v relativně krátkém časovém horizontu může ukázat nedostatek volné likvidity pro úhradu splatných závazků.

Neschopnost dostát svým splatným závazkům z důvodu masivního a náhlého výpadku příjmů může dostat řadu jinak zdravých podniků do finančních potíží. Ukončení výroby či činnosti dotčených a jinak fungujících podniků je přitom z pohledu národního hospodářství nežádoucí a mohlo by přinést růst nezaměstnanosti a další spirálový pokles ekonomiky. Na současnou situaci je proto vhodné reagovat rovněž přechodnými legislativními změnami, které by zejména pomohly zdravým podnikům překlenout nejnáročnější období následujících týdnů.

Hlavním cílem navrženého mimořádného moratoria je proto ochránit jinak konkurenceschopné podniky v době mimořádné krize a překonat výpadek disponibilních prostředků prostřednictvím dočasného omezení realizace zajištění či zahájení vykonávacího řízení (exekuce).

Pro zajištění vyšší operativnosti nepočítá úprava mimořádného moratoria s nutností předběžného nadpolovičního konsenzu dlužníkových věřitelů. Po kontrole splnění formálních podmínek uvedených v odstavci 2 by tak měl insolvenční soud přistoupit k automatickému vyhlášení mimořádného moratoria. Pokud by měl dlužník zájem na dalším prodloužení mimořádného moratoria, bude již nucen obstarat si nadpoloviční souhlas svých věřitelů dle odstavce 8. Uvedená konstrukce zajišťuje možnost dlužníkům promptně reagovat na náhlou situaci a zároveň chrání oprávněné zájmy věřitelů.

Koncepce mimořádného moratoria musí být nutně dočasná tak, aby následně nedocházelo k jejímu zneužívání a nabourávání tradičních procesů insolvenčního práva. Zároveň s tím by mimořádné moratorium jako beneficium pro dlužníky nemělo být přiznáno subjektům, které se nacházely v úpadku ještě před krizovou situací. Mimořádné moratorium je koncepčně preventivní, a návrh na jeho vyhlášení proto není vázán na podání insolvenčního návrhu a zahájení insolvenčního řízení, které samo o sobě může být pro jinak zdravý podnik dlužníka likvidační. Zároveň s tím je ponechána možnost jinak zdravým dlužníkům podat návrh na mimořádné moratorium i po zahájení insolvenčního řízení na návrh jiné osoby než dlužníka.

Vzhledem k obdobné koncepci je mimořádné moratorium odvozeno z tradičního moratoria upraveného v § 115 a násl. s tím, že mezi největší změny patří absence nutnosti konsenzu věřitelů pro zahájení mimořádného moratoria a při vyhlášení mimořádného moratoria nenastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

K odst. 2

Formální náležitosti podání vychází z cíle zajistit relativně neformální postup pro zahájení mimořádného moratoria a zajistit tak přístup k danému institutu v relativně krátkém časovém úseku co největšímu počtu jinak zdravých dlužníků zasažených epidemií onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2. Není tak třeba insolvenčnímu soudu předpokládat listiny, které by jinak musel dlužník dokládat k návrhu na moratorium ve smyslu § 115 a násl. (např. seznam věřitelů).

Mimořádné moratorium by nicméně nemělo sloužit dlužníkům, u nichž došlo k oslabení kapitálové vybavenosti společnosti a kteří byli již ke 12. březnu 2020 v úpadku. Z praktických důvodů je vyloučeno, aby insolvenční soudy tyto aspekty věcně posuzovaly při podání návrhu. Po dlužníkovi se tak vyžaduje čestné prohlášení. Nic nebrání insolvenčním soudům, aby již vyhlášené moratorium zrušily, pokud se ukáže, že dlužník nepředložil pravdivé prohlášení.

Ačkoli by dlužník měl uvést okolnosti mezinárodní příslušnosti insolvenčního soudu, mimořádné moratorium není insolvenčním řízením ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení.

K odst. 3

Insolvenční soud v rozhodnutí o mimořádném moratoriu vždy zdůrazní skutečnost, že se jedná o mimořádné moratorium tak, aby bylo toto mimořádné opatření výslovně odlišeno od moratoria ve smyslu § 115 a násl.

K odst. 4

Se zveřejněním rozhodnutí o vyhlášení mimořádného moratoria je pro splnění účelu spočívající v pomoci podnikatelům v přechodných problémech nezbytné spojit účinky insolvenčního práva omezující možnost zřízení a realizaci zajištění a provedení exekucí na majetek dlužníků. Na druhé straně je stejně tak nezbytné pro ochranu věřitelů stanovit povinnost, aby se dlužník po přechodnou dobu zdržel jednání, které by vedlo k podstatné změně ve skladbě, využití či určení majetku dlužníka anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Věřitelům se nicméně nebrání, aby svá práva uplatňovali žalobou. Vyhlášení mimořádného moratoria není ani překážkou řízení o těchto žalobách.

Během mimořádného moratoria by dlužník měl dbát zvýšené opatrnosti při správě svého majetku a při svém každém jednání a dispozici se svým majetkem musí vždy dbát na prvním místě na zájmy všech svých věřitelů.

Během mimořádného moratoria může insolvenční soud za podmínek stanovených v § 112 ustanovit předběžného insolvenčního správce a případně předběžným opatřením dle § 113 rozhodnout o omezení dispozičních oprávnění dlužníka s majetkovou podstatou. Uvedené ustanovení by mělo sloužit k vyvážení práv dotčených věřitelů a zamezit případnému nepoctivému jednání dlužníka při mimořádném moratoriu.

K odst. 5

Dlužník má i při mimořádném moratoriu vždy možnost čerpat od státu, EU či jejich orgánů, územních samosprávných celků či jiných entit ovládaných těmito subjekty pomoc určenou podnikatelům ke zmírnění následků krizové situace vyvolané virem SARS CoV-2.

K odst. 6

Odstavec 6 je modifikací úpravy stanovení v § 122 a zajišťuje dlužníkovi hradit závazky bezprostředně související se zachováním podniku bez obavy, že takové jednání by bylo následně posouzené jako zvýhodňující vůči některým věřitelům [viz § 241 odst. 5 písm. c)]. Stejně tak je převzato pravidlo dle § 122 odst. 2 s jistou úpravou s tím, že oproti § 122 odst. 2 je zákaz ukončení smluv mnohem širší a zahrnuje jakékoli pokusy kvalifikovat důvod ukončení smlouvy jinak. Pohledávky z těchto smluv by přitom v případném insolvenčním řízení měly charakter pohledávek za majetkovou podstatou dle § 168 odst. 1 písm. e).

K odst. 7

Mimořádné moratorium představuje opatření zajišťující výhody převážně dlužníkovi na úkor jeho věřitelů. Pro vyvážení dopadů daného opatření během mimořádného moratoria nezačínající či dále neběží věřitelům lhůty k uplatnění práv vůči dlužníkovi.

K odst. 8

Mimořádné moratorium má charakter mimořádného dočasného opatření, které po relativně krátkou dobu může dlužníka chránit i bez konsensu jeho věřitelů. Pro prodloužení účinků moratoria je však již nezbytný nadpoloviční souhlas věřitelů dlužníka tak, aby došlo ke zmírnění negativních dopadů na věřitele a účinky moratoria zůstaly zachovány pouze s jejich souhlasem.

Věřitel může svůj souhlas pro větší operativnost udělit relativně neformálně i prostřednictvím své datové schránky či elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem. Jinak musí být pro vyšší transparentnost podpisy na souhlasu věřitele úředně ověřeny.

K odst. 9

Možnosti zrušení mimořádného moratoria odpovídají postupu zrušení moratoria upraveného v § 124 s tím, že návrh většiny věřitelů na zrušení má smysl vzhledem k celkové koncepci opatření až po překlenutí nejkrizovější úvodní fáze, kdy ještě není souhlas věřitelů s trváním mimořádného moratoria nezbytný.

K odst. 10

Odstavec 10 upravuje další možnosti ukončení mimořádného moratoria či jeho přeměnu na moratorium dle § 115 a násl. Mimořádné moratorium může skončit i uplynutím doby anebo na žádost dlužníka, která bude často souviset s tím, že se dlužníkovi podařilo překonat krizové období. V takovém případě není důvod, aby takový subjekt byl dále dohledatelný v seznamu dlužníků dostupném na insolvenčním rejstříku. Insolvenční soud proto v těchto případech dlužníka automaticky i bez žádosti ze seznamu vyškrtne a údaje o něm zneprístupní. Toto pravidlo souvisí s mimořádností a zpravidla i dočasností navrženého opatření.

K odst. 11

Pravidlo o odpovědnosti, resp. ručení převzaté z ustanovení § 127 je dále rozšířené ve vztahu ke správnosti údajů uváděných v návrhu na mimořádné moratorium a v návrhu na jeho prodloužení. Uvedené pravidlo vyvažuje možnost operativního prodloužení bez možnosti okamžité hlubší kontroly a míří na případně nepoctivé dlužníky, kteří by záměrně v seznamu svých věřitelů neuvedli některý své významné závazky pro účely splnění nezbytného kvora.

K odst. 12

Odstavec 12 zavádí propojenost mimořádného moratoria s pravidly stanovenými v insolvenčním zákonem pro moratorium dle § 115 a násl. Pokud není stanoveno jinak, na mimořádné moratorium se uplatní pravidla o moratoriu podle § 115 a násl. (např. pravidla o pohledávkách za majetkovou podstatou podle § 168 odst. 1 písm. e) či jiná pravidla o přednosti pohledávek).

K odst. 13

Odstavec 13 zavádí možnost zahájení mimořádného moratoria na předem stanoveném formuláři pro zajištění vyšší operativnosti na straně soudů a snížení administrativní náročnosti na straně dlužníků.

K § 24

V návaznosti na předpokládané sociální dopady mimořádných opatření proti epidemii COVID se navrhuje zakotvit opatření k zastavování bezvýsledných exekucí. Toto opatření je již předmětem vládního návrhu projednávaného jako tisk 545. Nicméně s ohledem na urgentnost situace se navrhuje toto opatření přijmout přednostně. Cílí na řešení situace osob, které se dlouhodobě nacházejí v tíživé finanční situaci. Provádění exekuce je u nich zcela marné (obvykle mají mnoho exekucí), namísto aby postupně splácely své dluhy, jsou drženy v bezvýsledných exekucích, v nichž se nedaří nic vymoci, a nemají tak smysl ani pro oprávněné. Takové osoby se pak často pohybují v šedé zóně ekonomiky. Patří mezi nejohroženější skupiny, na něž může současná situace dolehnout zvláště nepříznivě (nemají mnohdy stabilní pracovní poměr, nemají tedy ani žádnou pracovněprávní ochranu a v podstatě ze dne na den se mohou ocitnout bez jakéhokoliv příjmu).

Konkrétně se zakotvuje povinnost soudního exekutora rozhodnout o zastavení exekuce v případě, že po dobu posledních 3 let nedošlo k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti nebo nebyl-li po tuto dobu zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by stačil alespoň ke krytí nákladů exekuce. Rozhodnutí o zastavení by mohl odvrátit oprávněný, pokud by na výzvu soudního exekutora v přiměřené lhůtě složil další zálohu na náklady exekuce, jejíž výše bude stanovena prováděcím právním předpisem. U řízení vedeného ve prospěch oprávněného, u kterého lze předpokládat, že by mu složení zálohy způsobilo obtíže, postačí, aby oprávněný sdělil, že nesouhlasí se zastavením exekuce; k zastavení bude postačovat, že se oprávněný k výzvě nevyjádří.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 20 Cdo 3442/2011 plyne, že v exekučním řízení úkony směřující ke zjištění majetku povinného provádí pověřený exekutor. Nejvyšší soud v usnesení

ze dne 11. února 2009, sp. zn. 20 Cdo 4360/2008, uvedl, že v případě nedostačujícího majetku exekutor podá soudu podnět k zastavení exekuce a uvede v něm, jaké úkony ke zjištění majetku provedl a s jakým výsledkem, případně z čeho dovedl hodnotu zjištěného majetku... Na základě vyjádření exekutora pak (soud) posoudí, zda důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. je dán..., přičemž exekuci podle tohoto ustanovení lze zastavit, jestliže po provedení úkonů směřujících ke zjištění majetku povinného není zjištěn žádný majetek, event. je jeho hodnota ke krytí nákladů exekuce nepostačující.

Navrhovaná právní úprava tedy směřuje k tomu, aby v případě, kdy po dobu 3 let jsou dány výše zmíněné podmínky pro zastavení exekuce, byl soudní exekutor povinen i bez návrhu a souhlasu oprávněného exekuci zastavit a nebylo tedy nutno získávat souhlas oprávněného nebo dávat podnět soudu. Tímto způsobem by mělo být dosaženo snížení počtu marných, obvykle vícečetných exekucí, v nichž již není jejich účel, tedy vymožení vykonatelné pohledávky či jiné povinnosti pro oprávněného, naplňován po dobu stanovenou zákonem.

Návrh řeší rovněž skutečnost, že za splnění podmínek pro zastavení exekuce podle navrhovaného § 55 odst. 7 ex.ř. budou pravděpodobně splněny i podmínky pro zastavení pro nemajetnost. Předpokládá se, že pokud nebylo do složení zálohy podle § 55 odst. 7 ex.ř. rozhodnuto o návrhu na zastavení pro nemajetnost, takový návrh podaný po dobu 3 let od složení zálohy se zamítne a soud nebude moci z uvedeného důvodu exekuci zastavit ani bez návrhu. Vychází se tedy z toho, že oprávněným složením zálohy odvrátil zastavení exekuce z důvodů podle § 55 odst. 7 ex.ř. a exekuce by poté bez ohledu na to, zda bude něco vymoženo, měla (pokud nedojde k zastavení z jiného důvodu) pokračovat po dobu, po jejímž uplynutí opět dojde k naplnění podmínek k zastavení podle § 55 odst. 7, byť by po tuto dobu byly naplněny podmínky pro zastavení exekuce pro nemajetnost. Takto bude možno postupovat po dobu 9 po sobě následujících let, kdy by exekuce, v níž po tuto dobu nebyl zjištěn ani zajištěn žádný postižitelný majetek (a nebylo nic vymoženo) měla být zastavena definitivně. Složením zálohy podle § 55 odst. 7 a 10 ex.ř. by oprávněný neměl mít možnost prodlužovat bezvýslednou exekuci do nekonečna.

Soudní exekutoři podléhají státnímu dohledu vykonávanému Ministerstvem spravedlnosti a předsedy okresních soudů a dohledu vykonávanému Exekutorskou komorou České republiky. V rámci výkonu státního dohledu a dohledu se rovněž zjišťuje, zda v exekučním řízení nevznikají průtahy (podle § 46 odst. 1 ex.ř. exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně); z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že za průtahy lze považovat nečinnost po dobu cca 9 měsíců. Úkony státního dohledu a dohledu lze zahájit rovněž na základě podnětu účastníka řízení. Lze tedy mít za to, že soudní exekutor by neměl být nečinný po dobu 3 let a nemělo by docházet k tomu, že po tuto dobu nebude zjišťovat majetek povinného.

K § 25

S ohledem na potřebu řešit především zátěž minulých let se navrhuje do doby rozhodné pro posouzení marné exekuce započítávat i dobu před účinností navrhovaného zákona v max. délce 3 let, kdy nedošlo k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti, ani nebyl zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by stačil alespoň ke krytí nákladů exekuce.

K § 26

S ohledem na současnou situaci, kdy již Světová zdravotnická organizace (WHO) prohlásila epidemii koronaviru SARS-CoV-2 za pandemii, nelze postupovat podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, tj. nelze stanovit účinnost k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku. Naopak vzhledem k tomu, že tento zákon je předkládán v souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem, je třeba stanovit datum účinnosti co nejdříve, tj. dnem vyhlášení tohoto nařízení vlády ve Sbírce zákonů, s výjimkou navrhované novely exekučního řádu, kde je nutné přijmout ještě prováděcí předpis a dát alespoň min. čas na přípravu.

V Praze dne 31. března 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš, v.r.

Ministryně spravedlnosti:
Mgr. Marie Benešová, v.r.

PLATNÉ ZNĚNÍ S VYZNAČENÍM ZMĚN

Změna insolvenčního zákona

§ 127

(1) Dlužník, který v době trvání moratoria poruší své povinnosti stanovené tímto zákonem, odpovídá věřitelům za škodu nebo jinou újmu, kterou jim tím způsobí. Této odpovědnosti se dlužník zproští, jen když prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu moratoria.

(2) Za škodu nebo jinou újmu vzniklou podle odstavce 1 ručí společně a nerozdílně členové statutárního orgánu dlužníka.

§ 127a

Mimořádné moratorium

(1) V době do 31. srpna 2020 může dlužník, který je podnikatelem a který nebyl ke 12. březnu 2020 v úpadku, podat u insolvenčního soudu před zahájením insolvenčního řízení, případně po jeho zahájení k návrhu jiné osoby, návrh na mimořádné moratorium. Jde-li o návrh na mimořádné moratorium podaný po zahájení insolvenčního řízení na návrh jiné osoby, musí být podán do 15 dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníku insolvenčním soudem. Není-li dále stanoveno jinak, platí pro řízení o tomto návrhu a pro účinky mimořádného moratoria § 117 až § 124, § 126 odst. 1, 3 a 4 a § 127. Ustanovení § 118 odst. 1, § 119 odst. 2, § 120 odst. 2 a § 122 odst. 1 a 3 se nepoužijí.

(2) Návrh na mimořádné moratorium musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat:

- a) okolnosti, na nichž se zakládá místní příslušnost insolvenčního soudu ve smyslu § 7b,
- b) prohlášení o tom, že dlužníkovo středisko hlavních zájmů je v České republice, případně jiné okolnosti, na nichž se zakládá mezinárodní příslušnost insolvenčního soudu,
- c) počet dlužníkových zaměstnanců v pracovním poměru k datu podání návrhu,
- d) výši dlužníkova obratu za poslední účetní období,
- e) čestné prohlášení dlužníka, že:

i. mimořádné moratorium je navrhováno v důsledku mimořádných opatření při epidemii ve smyslu § 1 zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby, případně dalších opatření přijatých Českou republikou v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2,

ii. ke 12. březnu 2020 nebyl v úpadku, a že všechny v návrhu obsažené údaje jsou pravdivé, a

iii. v průběhu dvou měsíců před 12. březnem 2020 ani poté nevyplatil členům, společníkům nebo akcionářům nebo osobám jimi ovládaným nebo je ovládajícím nebo členům orgánu mimořádné podíly na zisku, ani mezi ně jinak nerozdělil vlastní zdroje a

ani jim neposkytl jiné mimořádné plnění včetně předčasného splácení úvěrů či zápůjček, nebo že bylo veškeré takto poskytnuté plnění vráceno.

(3) Insolvenční soud vyhlásí mimořádné moratorium, jestliže návrh na mimořádné moratorium obsahuje předepsané náležitosti a nebylo-li dosud rozhodnuto o insolvenčním návrhu; jinak návrh na mimořádné moratorium odmítne. V rozhodnutí, kterým se mimořádné moratorium vyhláší, insolvenční soud vždy uvede, že se jedná o mimořádné moratorium.

(4) Se zveřejněním rozhodnutí o vyhlášení mimořádného moratoria v insolvenčním rejstříku se spojují účinky podle § 109 odst. 1 písm. b) a c), odst. 2, odst. 6 a § 111. Ustanovení § 112 a 113 se použijí obdobně. V době po podání návrhu na mimořádné moratorium je dlužník povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře, a společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.

(5) Po dobu trvání mimořádného moratoria nebrání dlužníkovi ustanovení § 111 v tom, aby využil veřejné podpory poskytované podnikatelům ke zmírnění dopadů onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS CoV-2.

(6) Závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku vzniklé po vyhlášení mimořádného moratoria je dlužník po dobu jeho trvání oprávněn hradit přednostně před dříve splatnými závazky. Osoby, které nejsou podle § 122 odst. 2 oprávněny ukončit smlouvy s dlužníkem výpovědí nebo odstoupením, nejsou po dobu trvání mimořádného moratoria oprávněny odepřít plnění nebo pokračování takových smluv ani na základě jiného důvodu, ledaže jde o odepření nového čerpání úvěru či jiného peněžního plnění v důsledku případu porušení podmínky pro jeho poskytnutí, který nastal již před vyhlášením mimořádného moratoria.

(7) Lhůty k uplatnění práv vůči dlužníku po dobu trvání mimořádného moratoria nezačínají nebo dále neběží.

(8) Insolvenční soud může na návrh dlužníka prodloužit mimořádné moratorium nejdéle o 3 měsíce, jestliže dlužník k takovému návrhu připojí seznam svých závazků, o kterém čestně prohlásí, že je k datu podání návrhu úplný a správný, a písemné prohlášení většiny jeho věřitelů, počítané podle výše jejich pohledávek, že s prodloužením mimořádného moratoria souhlasí. Není-li prohlášení věřitele doručeno insolvenčnímu soudu v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem věřitele nebo odesláno z datové schránky věřitele, musí být podpis věřitele na tomto prohlášení úředně ověřen. Ustanovení § 53 se nepoužije.

(9) Před zánikem mimořádného moratoria podle § 126 odst. 4 insolvenční soud zruší mimořádné moratorium i postupem podle § 124 odst. 2 písm. b), odst. 3 a odst. 4. Ustanovení § 124 odst. 5 se nepoužije. Ustanovení § 124 odst. 2 písm. a) se použije pouze v případě, že mimořádné moratorium bylo prodlouženo podle odstavce 8.

(10) Mimořádné moratorium skončí i tím, že insolvenční soud na dlužníkův návrh rozhodne o jeho skončení nebo vyhlásí moratorium podle § 115. Skončí-li mimořádné moratorium uplynutím doby, na kterou bylo vyhlášeno nebo rozhodnutím insolvenčního soudu na dlužníkův návrh, vyškrtne insolvenční soud dlužníka neprodleně ze seznamu dlužníků a údaje o něm v insolvenčním rejstříku znepřístupní.

(11) Odpovědnost a ručení podle § 127 se vztahuje i na škodu nebo jinou újmu vzniklou nepravdivým prohlášením ohledně skutečností uvedených v odstavci 2 písm. e) a ohledně seznamu závazků předloženého podle odstavce 8.

(12) Není-li v tomto paragrafu stanoveno jinak, všude tam, kde tento zákon používá označení moratorium, rozumí se tím i mimořádné moratorium.

(13) Ministerstvo spravedlnosti uveřejní elektronický formulář návrhu na mimořádné moratorium způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Změna exekučního řádu

§ 55

Zastavení exekuce

(1) Návrh na zastavení exekuce může povinný podat do 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce. Návrh na zastavení exekuce se podává u exekutora, který vede exekuci. Podá-li manžel povinného návrh na zastavení exekuce podle § 262b občanského soudního řádu, rozhodne o tomto návrhu exekutor na základě písemných dokladů i bez souhlasu oprávněného do 15 dnů ode dne doručení návrhu. Nevyhoví-li exekutor návrhu, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu, který o návrhu rozhodne. Ustanovení odstavce 3 se nepoužije.

(2) Návrh na zastavení exekuce musí obsahovat vyličení skutečností rozhodných pro posouzení, zda byl podán ve lhůtě uvedené v odstavci 1; to neplatí, jde-li o návrh podaný nejpozději ve lhůtě podle § 46 odst. 6. Návrh na zastavení exekuce, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý nebo ke kterému nejsou přiloženy listiny k prokázání tvrzení obsažených v návrhu nebo který byl podán opožděně, exekutor odmítne. Je-li proti takovému rozhodnutí podáno odvolání, exekutor ho zruší a věc postoupí k vyřízení exekučnímu soudu.

(3) Podá-li účastník návrh na zastavení exekuce, exekutor do 15 dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, a aby se v případě, kdy nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, vyjádřili k návrhu a předložili listiny k prokázání svých tvrzení. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhoví návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu.

(4) O zastavení exekuce rozhodne exekutor i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný. Nesouhlasí-li oprávněný, požádá exekutor o zastavení exekuční soud, který při rozhodování postupuje podle odstavce 5.

(5) O zastavení exekuce může rozhodnout exekuční soud i bez návrhu.

(6) Nesloží-li oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce, exekutor exekuci zastaví. Exekutor exekuci nezastaví pouze tehdy, jsou-li splněny podmínky pro osvobození oprávněného podle zvláštního právního předpisu nebo je-li vymáháno výživné na nezletilé dítě.

(7) Exekutor zastaví i bez návrhu a souhlasu oprávněného exekuci, **nedošlo-li v ní po dobu posledních 3 let ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce a nebyl-li v ní po dobu posledních 3 let zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by postačoval alespoň ke krytí nákladů exekuce. Exekutor exekuci nezastaví, složí-li oprávněný na výzvu exekutora další zálohu na náklady exekuce ve výši stanovené prováděcím právním předpisem (dále jen „další záloha“); odstavec 8 tím není dotčen. Oprávněný je povinen složit další zálohu do 15 dnů od doručení výzvy ke složení další zálohy. Podalo-li exekuční návrh více oprávněných, jsou povinni složit další zálohu společně a nerozdílně.**

(8) Jde-li o exekuci k vymožení výživného na nezletilé dítě, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku, bezdůvodného obohacení, pohledávky z pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pohledávky poskytovatele veřejné služby v přepravě vůči cestujícímu nebo pohledávky školy nebo

školského zařízení z veřejné služby poskytované podle školského zákona, exekutor exekuci podle odstavce 1 věty první nezastaví, sdělí-li exekutorovi na jeho výzvu oprávněný do 15 dnů, že nesouhlasí s tím, aby exekuce byla zastavena. Oprávněný z exekuce podle věty první není povinen skládat další zálohu.

(9) Složí-li oprávněný další zálohu nebo pokračuje-li exekuce podle odstavce 8, soud po dobu 3 let od složení další zálohy nebo od sdělení oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, nerozhodne o zastavení exekuce pro nemajetnost bez návrhu a návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost podaný před složením další zálohy, případně před sdělením oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, o kterém do složení další zálohy nebylo rozhodnuto, nebo podaný po dobu 3 let od složení další zálohy nebo od sdělení oprávněného, že nesouhlasí se zastavením exekuce, zamítne.

(10) Nedošlo-li v exekuci ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti ve výši postačující alespoň ke krytí nákladů exekuce po dobu posledních 9 let a nebyl-li v této exekuci po tuto dobu zjištěn či zajištěn žádný majetek postižitelný v exekuci, který by postačoval alespoň ke krytí nákladů exekuce, exekutor rozhodne i bez návrhu a souhlasu oprávněného o zastavení exekuce; odstavec 7 věta druhá až čtvrtá a odstavec 8 se nepoužijí.